ДЕРЖЛІСАГЕНТСТВО
ДЕРЖАВНЕ СПЕЦІАЛІЗОВАНЕ ГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО
«ЛІСИ УКРАЇНИ»
(ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»)
ФІЛІЯ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ ЛІСОВИЙ ОФІС»

ЗАТВЕРДЖУЮ:
В. о. директора філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України»
_____Віктор ГЛАВАЦЬКИЙ
«02» ____03_____2026 р.

ПЛАН ВЕДЕННЯ ГОСПОДАРСТВА
(ПЛАН ЛІСОУПРАВЛІННЯ)

Корсунь-Шевченківського надлісництва
філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України»
на 2026 рік

м. Корсунь-Шевченківський – 2026

ЗМІСТ

1. Загальна інформація про Надлісництво
1.1 Організаційна структура
1.2 Право власності та користування
1.3 Зобов'язання щодо FSC® (FSC®-C188900)
1.4 Опис території Надлісництва
2. Цілі ведення господарства
2.1 Стратегічні цілі
2.2 Оперативні плани
2.3 Шляхи досягнення
2.4 Залученість в місцеву економіку
2.5 Результат оцінювання за попередній період
3. Характеристика лісових ресурсів
3.1 Розподіл площі за категоріями
3.2 Особливості ландшафту
3.3 Економічні аспекти
3.4 Диверсифікація діяльності
4. Екологічні цінності
4.1 Виявлення та картування
4.2 Режим охорони
5. Природоохоронні заходи
5.1 Збереження біорізноманіття
5.2 Охорона раритетних видів
5.3 Водоохоронні зони
5.4 Ґрунтозахисні заходи
5.5 Оцінка впливу на довкілля
5.6 Цінності довкілля
6. План господарських заходів
6.1 Розрахункова лісосіка
6.2 План рубок формування і оздоровлення лісів та інших рубок
6.3 Лісовідновлення та лісорозведення
6.4 Охорона лісів від пожеж
6.5 Захист лісу від шкідників і хвороб
6.6 Господарська діяльність Надлісництва на забруднених радіонуклідами територіях, з урахуванням рівня їх забрудненості, у тому числі вибухонебезпечними предметами
6.7 Дотримання принципу невиснажливості
7. Моніторинг лісів
7.1 Методика моніторингу
7.2 Періодичність
7.3 Показники
7.4 Документування результатів, у тому числі картування
8. Соціальні аспекти
8.1 Права працівників, гігієна та безпеки праці, гендерна рівність
8.2 Охорона праці
8.3 Взаємодія з громадами
8.4 Вирішення конфліктів
9. Додатки

1. Загальна інформація про Надлісництво

1.1 Організаційна структура

Корсунь-Шевченківське надлісництво являється структурним підрозділом філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України», що діє на підставі «Положення про Надлісництво», затвердженого наказом філії «Центральний лісовий офіс» № 44/36.4-1 від 03.01.2025 року.

Контора надлісництва знаходиться за адресою: 19402 вул. Уколова, 3, м. Корсунь-Шевченківський Черкаської області.

Площа лісогосподарських земель надлісництва становить **68415,1085** га, які розподілені на 12 лісництв (Бучацьке, Степанецьке, Канівське, Софіївське, Кумейківське, Яснозірське, Таганчанське, Квітчанське, Виграївське, Стеблівське, Шевченківське, Лисянське). В структуру надлісництва також входять 3 нижніх склади, автотранспортний цех, 11 тимчасових лісорозсадників.

Загальна кількість працюючих у надлісництві станом на 01.01.2026 р. (попередньо) – 177 чоловік, із яких 15 керівників різних рангів, 9 жінок.

Підприємство володіє необхідною матеріально-технічною та технологічною базою і достатнім кадровим потенціалом; має сучасне комп'ютерне забезпечення, тобто все необхідне для ведення лісового господарства.

До основних напрямів діяльності надлісництва належить ведення лісового господарства, охорона та захист лісу, раціональне використання та відтворення лісів; проведення заходів з відновлення лісів, підвищення їх продуктивності; здійснення заходів із заміни малоцінних низькопродуктивних насаджень на високопродуктивні, заліснення малопродуктивних земель; ведення лісонасінневої справи і лісових розсадників; збереження та посилення захисних властивостей лісів, що виконують захисні, водоохоронні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі та рекреаційні функції; поліпшення стану і підвищення продуктивності лісів; охорона лісів і захисних лісонасаджень від незаконних порубів та інших лісопорушень; охорона лісів і захисних лісонасаджень від пожеж, здійснення протипожежних заходів, захист лісів від хвороб та шкідників; контроль за дотриманням правил полювання; здійснення біотехнічних заходів, що спрямовані на підвищення продуктивності і поліпшення якості мисливських угідь та зростання чисельності мисливських тварин; контроль та проведення лісозаготівельних робіт; забезпечення підвищення продуктивності праці на основі механізації трудомістких лісокультурних і лісогосподарських робіт; виконання виробничих, фінансових та інших планів в межах установлених контрольних цифр та лімітів; нарощування ресурсного і екологічного потенціалу лісу; забезпечення широкого висвітлення лісогосподарських заходів у засобах масової інформації, співпраця з науковими, екологічними та громадськими організаціями; популяризація серед населення значення збереження і правильного використання лісів та захисних лісонасаджень, залучення

громадськості до справи відтворення та охорони лісів; сприяння вирішенню соціальних, екологічних і економічних проблем місцевих громад; здійснення соціального захисту працівників, контроль за дотриманням законодавства з охорони праці; торговельна діяльність у сфері оптової та роздрібної торгівлі; прозоре використання лісових ресурсів у відповідності до їх цільового призначення; проведення робіт щодо сертифікації продукції та її маркування; інші види діяльності, що випливають з мети та предмету діяльності і не заборонені чинним законодавством України.

1.2 Право власності та користування

У своїй діяльності надлісництво використовує земельні ділянки держлісфонду надані у постійне користування ДП «Ліси України», що підтверджується витягами про речові права, державними актами на право постійного користування, а також матеріалами базового лісовпорядкування. Згідно статті 5 Прикінцевих положень Лісового кодексу України до здійснення державної реєстрації, але не пізніше 1 січня 2027 року, державними та комунальними лісогосподарськими підприємствами, іншими державними і комунальними підприємствами та установами права постійного користування земельними ділянками лісогосподарського призначення, які надані їм у постійне користування до набрання чинності Земельним кодексом України, таке право підтверджується планово-картографічними матеріалами лісовпорядкування.

1.3 Зобов’язання щодо FSC

Всі покладені функції та обов’язки, зокрема і щодо обліку і відтворення, охорони і захисту лісів, а також регулювання їх використання в цілях задоволення потреб в лісових ресурсах надлісництво здійснює згідно з діючим законодавством України, зокрема з Лісовим кодексом України та іншими нормативно-правовими актами у відповідності до міжнародних правил та стандартів. Політика підприємства повністю спрямована на раціональне використання, збереження та відновлення лісових ресурсів з урахуванням критеріїв лісової сертифікації.

Головною метою при діяльності має забезпечуватись економічно, екологічно і соціально збалансоване ведення лісового господарства шляхом виконання відповідних загальновизнаних і таких, що заслуговують на довіру, стандартів.

Екологічно збалансоване і відповідальне ведення лісового господарства забезпечує заготівлю лісоматеріалів та іншої лісової продукції при одночасному збереженні біорізноманіття та продуктивності лісів, природних екологічних процесів.

Сертифікація лісів є об’єктивною необхідністю, оскільки вона сприяє поліпшенню лісокористування, сталому розвитку лісового господарства, зміцненню підприємства на внутрішніх ринках продукції і виходу на зовнішні.

Наше підприємство, прагне активно займатися зовнішньоекономічною діяльністю, і сертифікація лісів – необхідна для цього процедура.

Сертифікація сприяє модернізації виробничого процесу, підвищенню ефективності системи охорони праці та техніки безпеки на робочих місцях, підвищенню професійної відповідальності персоналу, забезпеченню сталості користування лісовими ресурсами.

У зв'язку з вищевикладеним, для досягнення поставлених цілей та мети наше підприємство вже у своїй роботі дотримується принципів лісової сертифікації FSC таких як:

Принцип 1: Дотримання законодавства;

Принцип 2: Права працівників та умови працевлаштування;

Принцип 3: Права тубільних народів (такі народи відсутні в зоні діяльності);

Принцип 4: Стосунки з громадами;

Принцип 5: Вигоди від лісів;

Принцип 6: Цінності довкілля та впливи на них;

Принцип 7: Планування господарювання;

Принцип 8: Моніторинг та оцінювання;

Принцип 9: Особливі цінності для збереження;

Принцип 10. Виконання господарських заходів.

Початком діяльності надлісництва з впровадження лісової сертифікації є прийняття на себе добровільних довготермінових зобов'язань щодо дотримання принципів і критеріїв FSC, а саме:

• застосовувати на практиці принципи і критерії FSC зі сталого ведення лісового господарства;

• використовувати всі види лісових ресурсів на принципах сталого розвитку;

• вирішувати соціальні питання ведення лісового господарства, підтримувати соціальний і економічний розвиток місцевого населення;

• консультуватися з усіма зацікавленими сторонами з питань планування та ведення лісового господарства на принципах сталого розвитку;

• відстежувати стан довкілля і постійно вдосконалювати лісогосподарське виробництво, робити його екологічно безпечним;

• вживати профілактичних дій із пом'якшення негативних впливів лісогосподарського виробництва на навколишнє середовище;

• гарантувати, що всі працівники , чия професійна діяльність суттєво впливає на навколишнє середовище, будуть відповідним чином навчені практичним діям з виконання цих зобов'язань.

1.4 Опис території Надлісництва

Корсунь-Шевченківське надлісництво філії «Центральний лісовий офіс»

ДП «Ліси України» розташоване в північній частині Черкаської області на території двох адміністративних районів: Черкаського та Звенигородського і поширюється на територію 14 об'єднаних територіальних громад, а саме: Бобрицька, Степанецька, Канівська, Мошнівська, Набутівська, Корсунь-Шевченківська, Селищенська, Стеблівська, Шевченківська, Звенигородська, Лисянська, Бужанська, Виноградська, Водяницька

Для економічного потенціалу області ліси мають надзвичайно важливе значення. Ліси використовують як ресурсний матеріал для розвитку різних галузей економіки, створюють придатні умови для життя людини. Лісові ресурси — це і деревина, і технічна сировина, і харчові та кормові ресурси. Важливого значення набувають ліси як засіб охорони навколишнього середовища. Завдяки захисним властивостям ліси сприяють поліпшенню водного режиму територій, підвищенню врожайності сільськогосподарських культур.

У сукупності з іншими природними ресурсами лісові ресурси являють собою складову частину продуктивних сил країни безпосередньо беручи участь в економічному розвитку, у забезпеченні соціальних потреб суспільства, виступають одночасно, як засіб виробництва, предмет і продукт праці.

Ліси є національним багатством країни і за своїм призначенням та місцем розташування виконують екологічні (водоохоронні, захисні, санітарно-гігієнічні, оздоровчі, рекреаційні), естетичні, виховні та інші функції і підлягають державній охороні.

Усі види господарської діяльності ведуться згідно чинних нормативних актів. Вони направлені на підвищення якісного стану і продуктивності лісів, збереження і підвищення їх захисних властивостей. Негативного впливу на навколишнє середовище господарська діяльність не спричинила.

Ділянки лісового фонду не зазнають шкідливого впливу розташованих поблизу промислових і сільськогосподарських підприємств, а також надмірних рекреаційних навантажень і надмірної кількості диких тварин.

Незначної шкоди лісу завдають розвинута транспортна мережа автомобільних доріг, що спричиняє загазованість, запиленість повітря, забруднення шкідливими речовинами. На території діяльності надліснцтва на даний час відсутні землі забруднені радіонуклідами та вибухонебезпечними предметами.

В цілому економічна ситуація району розташування лісгоспу не викликає занепокоєння.

2. Цілі ведення господарства

2.1 Стратегічні цілі

План лісоуправління (заходів) по веденню лісового господарства передбачає висвітлення довгострокових цілей ведення лісового господарства, основа із яких невиснажливе лісове господарювання із врахуванням соціальних, економічних та екологічних наслідків, тобто створення умов для розвитку діяльності надлісництва в рамках чинного законодавства.

Стратегічне планування проводиться під час складання 10-річних планів організації та розвитку лісового господарства лісовпорядною організацією ВО «Укрдержліспроект», а оперативне планування відбувається в рамках підготовки щорічних планів діяльності. Під час стратегічного планування здійснюється визначення та затвердження щорічної розрахункової лісосіки (максимально можливого обсягу заготівлі деревини в порядку рубок головного користування відповідно до принципів безперервного і постійного лісокористування), формування фонду лісорозведення, проектування рубок формування, а також розрахунок лімітів заготівлі продуктів і сировини при побічному користуванні.

Головною ціллю стратегічного планування являється ефективне господарювання, необхідність забезпечення сталого розвитку лісового господарства шляхом підвищення ефективності управління, багатоцільового використання лісових ресурсів, корисних властивостей лісу, соціальних гарантій працюючих та місцевого населення.

Господарська діяльність мусить спрямовуватись на поступове розширення, використання і відновлення лісових ресурсів, підвищення якісного складу і продуктивності лісів, а також посилення їх водорегулюючих, ґрунтозахисних, екологічних та рекреаційних функцій.

2.2 Оперативні плани

У Корсунь-Шевченківському надлісництві філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» розроблений виробничо-фінансовий план діяльності на 2026 рік з прогнозуванням виконання робіт по кварталах.

Виробничо-фінансовий план за наявності перевищення рівня невиснажливості ведення лісокористування, може змінюватися. У такому разі необхідно одразу вносити зміни у план. Інженерно-технічний персонал повинен відреагувати на перевищення і, залежно від кожного конкретного випадку оцінити необхідність прийняття будь-яких дій щодо усунення причин перевищення рівня невиснажливості, з тим, щоб вона не повторювалася або не виникала ще; вжити заходів щодо коригування та виправлення перевищення рівня невиснажливості шляхом зараховування об’ємів заготівлі у рахунок не використаного обсягу заготівлі попередніх років, або враховувати об’єми заготовленої деревини які перевищили рівень невиснажливості в плануванні обсягів заготівлі наступного року;

2.3 Шляхи досягнення

Головним джерелом фінансування запроектованих у виробничо-фінансовому плані лісогосподарських заходів є прибуток від реалізації заготовленої деревини. Для досягнення ефективнішого результату показників виконання запланованих заходів задля забезпечення вищих доходів у надлісництві необхідно приділити увагу підвищенню раціонального використання заготовленої деревини, збільшення відсотку виходу цінних сортиментів при розкряжовуванні деревини; пошуку нових ринків та споживачів, які зацікавлені споживати високоякісну деревину заготовлену у сертифікованому підприємстві; перехід культури виробництва наближеного до природнього, що в свою чергу не лише в результаті може підвищити екологічні властивості насадження, а і здешевити витрати на проведення лісогосподарських заходів не пов'язаних із процесами лісозаготівлі; інвестувати у розвиток переробки хмизу, хворосту та іншої неліквідної деревини задля випуску готової продукції або напівфабрикатів.

2.4 Залученість в місцеву економіку

Територія діяльності Корсунь-Шевченківського надлісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» відноситься до числа сільськогосподарських районів області з відносно добре розвинутою промисловістю в містах Корсунь- Шевченківський, Канів. Провідною галуззю народного господарства є сільське господарство. Крім того в зоні діяльності функціонують підприємства харчової промисловості. Сільськогосподарське виробництво спеціалізується на буряково-зерновому господарстві (з овочівництвом і садівництвом), а також на м'ясо-молочному тваринництві, птахівництві

Переробкою деревини займаються у більшій мірі лише приватні деревообробні підприємства такі як Ековуд, Коріс АМ, Євровудекс

Лісові насадження розташовані масивами і окремими урочищами. В зоні діяльності надлісництва до інших лісокористувачів належать (найбільші за площею лісових ділянок) Спеціалізоване комунальне підприємство «Райліс» (5926,9 га), Канівський природний заповідник (2072 га), Регіональний Ландшафтний парк «Трахтемирів» (10711,2 га).

Лісове господарство в економіці району розташування займає значне місце. Основні напрямки його розвитку – підвищення продуктивності лісових земель, боротьба з водною ерозією ґрунтів, посилення санітарно-гігієнічних, рекреаційних та оздоровчих функцій лісу, задоволення місцевих потреб в деревині і інших лісових ресурсах.

Випас худоби в лісовому фонді проводиться в дуже обмеженій кількості і практичного значення немає.

З побічних лісових користувань має місце сінокосіння, бджільництво,

збір грибів, ягід, плодів і лікарської сировини місцевим населенням.

Мисливська фауна в лісах надлісництва представлена кабанами, козулями, зайцями, лисицями. Полювання носить любительський характер.

Крім задоволення потреб народного господарства в деревині і продукції побічних лісових користувань, лісові насадження мають важливе природоохоронне і рекреаційне значення.

У надлісництві застосовуються сучасні технології та досягнення лісівничої науки, а саме: вирощування садивного матеріалу в контрольованому середовищі, вирощування великомірного садивного матеріалу, впровадження створення біологічних стійких насаджень в осередках розміщення шкідників і хвороб лісу.

Найбільш важливим із соціально-економічних факторів лісогосподарської роботи є можливість поповнення місцевого бюджету і поліпшення загальної соціально-економічної ситуації в районі, забезпеченні сировиною галузь будівництва, зайнятості місцевого населення та працівників, а також забезпечення населення дровами паливними, що в умовах енергетичної кризи внаслідок війни росії проти України є особливо важливим.

2.5 Результати оцінювання за попередній звітний період

Планові завдання філією «Корсунь-Шевченківське лісове господарство» в 2025 році виконані в повному обсязі.

Оцінювання виконання плану ведення господарства за 2025 рік та результати моніторингу соціальних, економічних та екологічних впливів наведено в Звіті для громадськості, які доступні для безоплатного ознайомлення за посиланням https://e-forest.gov.ua/fsc-korsun-shevchenkivske-nadlisnytstvo/.

3. Характеристика лісових ресурсів

3.1 Розподіл площі за категоріями

До лісів природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення з особливим режимом користування віднесені: регіональний ландшафтний парк «Трахтемирів», пам'ятки природи; заповідні лісові урочища; ліси, що мають наукове або історичне значення.

До **лісів природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення** з обмеженим режимом користування віднесені державні заказники місцевого значення.

До **рекреаційно-оздоровчих лісів** з особливим режимом користування віднесені: ліси в межах міст, селищ та інших населених пунктів, лісопаркова частина лісів зеленої зони, рекреаційно-оздоровчі ліси, поза межами лісів зелених зон.

До рекреаційно-оздоровчих лісів з обмеженим режимом користування віднесені: лісогосподарська частина лісів зеленої зони.

До **захисних лісів** з обмеженим режимом користування віднесені: лісові ділянки (смуги лісів), які прилягають до смуг відведення залізниць, автомобільних доріг державного значення, лісові ділянки (смуги лісів) уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів, байрачні ліси.
В господарських частинах лісів з обмеженим режимом користування дозволяється проведення рубок головного користування.

При організації господарств і господарських секцій лісовпорядкування виходило з породного складу насаджень, їхньої продуктивності та інших особливостей, що зумовлюють застосування різних нормативів і систем господарських заходів, а також цілей ведення лісового господарства, визначених Основними положеннями організації та розвитку лісового господарства області.

Кожна господарська секція орієнтована на вирощування певних корінних або цільових порід у відповідності до типів лісу на основі заходів, що забезпечують одержання до віку стиглості лісу максимального запасу деревини потрібної товарної структури, найбільш ефективного виконання захисних, оздоровчих та інших корисних функцій лісу.

Основою для поділу насаджень однієї переважаючої деревної породи на кілька госпсекцій стала значна різниця в продуктивності, віках стиглості, поділ насаджень на високостовбурні і низькостовбурні.

Віднесення невкритих лісовою рослинністю лісових ділянок до тієї чи іншої господарської секції проведено по цільовій породі, яка найбільше відповідає типу лісу і проектується до відтворення.

Виключення особливо захисних лісових ділянок лісового фонду з розрахунку головного користування, проектування способів рубок і необхідних лісогосподарських заходів здійснювались у відповідності з діючими нормативними документами: Лісовий кодекс України (2006), «Порядок поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок» (2007),

«Правила рубок головного користування в лісах України» (2010), «Правила поліпшення якісного складу лісів» (2007) та інші.

Таблиця 3.1.1 Розподіл площ території за категоріями лісу

Категорії лісів	Площа за даними лісовпорядкування	
	га	%
Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення – разом		
в тому числі:		
Природні заповідники	1305,6	1,9
Заповідні урочища	1706,2	2,5
Пам'ятки природи	92	0,1
Заказники	3627,1	5,3
Ліси історико-культурного призначення	36,5	0,1
Ліси наукового призначення, включаючи генетичні резервати	52,8	0,1
Регіональні ландшафтні парки (заповідна зона)	1136,3	1,7
Регіональні ландшафтні парки (зона регульованої рекреації)	94,6	0,1
Разом по категорії лісу	**8051,1**	**11,8**
Рекреаційно-оздоровчі ліси - разом		
в тому числі:		
Лісові ділянки у межах міст, селищ та інших населених пунктів	185,7	0,3
Лісопаркова частина лісів зелених зон	483,8	0,7
Лісогосподарська частина лісів зелених зон	3416,5	5
Рекреаційно-оздоровчі ліси, поза межами зелених зон	87,6	0,1
Разом по категорії лісу	**4173,6**	**6,1**
Захисні ліси – разом		
в тому числі:		
Протиерозійні ліси	9774,6	14,3
Лісові ділянки, які прилягають до смуг відведення залізниць	377,4	0,6
Лісові ділянки, що прилягають до смуг відведення автодоріг державного значення	598,9	0,9
Лісові ділянки уздовж берегів річок, навколо озер та інших водойм	4628,8	6,8
Інші захисні ліси	24559,2332	35,7
Разом по категорії лісу	**39938,9332**	**58,4**
Експлуатаційні ліси		
Експлуатаційні ліси	16251,4753	23,8
Разом по категорії лісу	**16251,4753**	**23,8**
Всього по лісгоспу	**68415,1085**	**100**

Існуючий поділ лісів на категорії проведено згідно Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок (постанова КМ України від 16.04.07р. № 733) та поданий на затвердження в Державне агентство лісових ресурсів України.

Існуючий поділ площі на категорії лісів відповідає господарському призначенню, природним та економічним умовам району розташування підприємства.

3.2 Особливості ландшафту

Корсунь-Шевченківське надлісництво філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» розташоване на території Черкаського та Звенигородського адміністративних районів Черкаської області.

Район розташування надлісництва знаходиться на Придніпровській низовині, абсолютні висоти якої не перевищують 150 м (найменші показники – 80-90 м характерні для території, що прилягає до Кременчуцького водосховища). Поверхня південно-західної частини району – низовинна, полого-хвиляста, тут поширені піщані пагорби і пасма борової тераси; в лісових рівнинах більш давніх терас трапляються западини (блюдця) та болота.

Абсолютні відмітки Правобережжя доходять до 260 м. Для рельєфу характерна розгалужена, глибока яружна, балкова мережа, глибокі річкові долини. В геологічній будові беруть участь докембрійські магматичні і метаморфічні породи Українського кристалічного щита, осадові породи палеозою, мезозою і кайнозою (глини, пісковики, мергелі). Докембрійські утворення виходять на поверхню в Правобережній частині по берегах річок. Опади, які зустрічаються, в основному, відносяться до другої або третьої надзаплавної тераси Дніпра. Рельєф майже повсюдно відносно рівний. Середні відмітки поверхні коливаються від 105 до 120 м над рівнем моря. Ландшафт – територія, що складається з природних або природних та антропогенних компонентів і комплексів, які взаємодіють між собою.

За морфологічними і геоморфологічними ознаками територія надлісництва відноситься до широко-хвилястого долинно-балкового водно-ерозійного типу рельєфу.

Найпоширенішими ґрунтоутворювальними породами є леси та лесовидні суглинки. Територія відноситься до центрального агрогрунтового району Лісостепу України. Найпоширенішими тут є реградовані ґрунти, які становлять майже 40% площі. На другому місці – опідзолені ґрунти (майже 35%), на третьому чорноземи глибокі (близько 10%). Переважаючими типами ґрунтів в лісгоспі є опідзолені лісові суглинки та сірі лісові ґрунти.

За ступенем вологості більша частина ґрунтів відноситься до свіжих. На долю лісових ділянок з надмірним зволоженням приходиться 1,0 % площі, вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок. Болота займають площу 508,5га.

За фізико-географічними, кліматичними та ґрунтовими ознаками територія надлісництва цілком належить до Лісостепової природнокліматичної зони і розташована в центральній її частині. Для неї характерний помірно-континентальний клімат із середньорічною температурою повітря 7,7^{o}С, відносно м’якою зимою і теплим літом.

Із кліматичних факторів, що негативно впливають на ріст і розвиток лісових насаджень є ранні осінні та пізні весняні приморозки, великі річні амплітуди температур, малосніжні зими та нерівномірне розміщення снігового покриву, опади великої інтенсивності та штормові вітри.

3.3 Економічні аспекти

Економічно життєздатне використання лісових ресурсів означає, що лісове господарство і лісокористування організовані й управляються таким чином, щоб бути прибутковими, при цьому не за рахунок виснаження лісових ресурсів і природних екосистем.

Згідно статті 71 Лісового Кодексу України «лімітом заготівлі деревини в порядку рубок головного користування є затверджена в установленому порядку розрахункова лісосіка. Заготівля деревини в порядку рубок головного користування в розмірах, що перевищують розрахункову лісосіку, забороняється».

Відповідно до статті 43 Лісового Кодексу України «розрахункова лісосіка – щорічна науково обґрунтована норма заготівлі деревини в порядку рубок головного користування, яка затверджується для кожного власника, постійного користувача лісів окремо за групами порід, виходячи з принципів безперервності та невиснажливості використання лісових ресурсів».

Виходячи із вказаного вище, щорічні об'єми заготівлі деревини по рубках формування та головному користуванні не можуть перевищувати затверджені ліміти, розраховані лісовпорядкуванням, за виключенням випадків коли спостерігається погіршення санітарного стану, що призводить до необхідності проведення суцільних санітарних рубок.

Для орієнтовного розрахунку розміру можливого економічного ефекту від лісогосподарської діяльності можна використати сортиментну структуру деревини в розрізі порід та класів якості.

Таблиця 3.3.1 Групи продукції FSC, що входять до сфери дії сертифікату філії «Корсунь-Шевченківське лісове господарство» ДП «Ліси України»

Тип продукції	**Категорія матеріалу на вході**
W1.1 Деревина у круглому вигляді (колоди)	FSC 100%
W1.2 Паливна деревина	FSC 100%
W1.3 Гілки	FSC 100%

3.4 Диверсифікація діяльності

Планування діяльності надлісництва спрямоване на розширення джерел прибутків, економічного сталого розвитку, покращення екологічної стійкості. Така діяльність передбачає різноманітність використання лісових ресурсів, а також впровадження нових видів діяльності.

Основні напрямки диверсифікації діяльності включають:

- розширення асортименту продукції, окрім заготівлі лісопродукції та збору недеревних лісових продуктів, шляхом інвестування коштів у переробку хмизів і хворостів, а також іншої неліквідної деревини.

- рекреаційна та туристична діяльність – облаштування рекреаційних зон у Михайлівському та Лисянському лісництвах, організація екологічних стежок у Шевченківському та Виграївському лісництвах.
- Вирощування декоративного садивного матеріалу листяних і хвойних порід
- Вирощування саджанців лимона Мейєра
- Вирощування і реалізація новорічних ялинок

4. Екологічні цінності

4.1 Виявлення та картування

Таблиця 4.1.1 План виявлення репрезентативних ділянок та ОЦЗ

№ п\п	Зміст роботи	Виконавці	Заходи щодо охорони
1	Робота із матеріалами лісовпорядкування на предмет можливого виявлення репрезентативних ділянок та ОЦЗ	ІТР, лісничі, помічники	Подальше обстеження на місцевості
2	Обстеження лісових масивів на предмет можливого виділення репрезентативних ділянок та ОЦЗ	ІТР, лісничі, зацікавлені сторони	Вразі виявлення нанести на карту, лісогосподарські заходи не проводити
3	Проводити обстеження генетичних резерватів, природо-заповідного фонду, постійних лісонасінневих ділянок	ІТР, лісничі, зацікавлені сторони	На картах-схемах по лісництвах наносяться місця виявлення
4	Проводити консультації з мисливськими організаціями по виявленню територій які є ключовими місцями тимчасової концентрації тварин	Мисливствознавець, єгері лісництв	На виявлених територіях не проводити лісогосподарські заходи в період тиші
5	Проводити консультації по лісових територіях, що містять рідкісні екосистеми під загрозою зникнення, або входять до складу таких екосистем за участю науковців	ІТР, лісничі, помічники, зацікавлені сторони	Вразі виявлення, лісогосподарські заходи не проводити
6	Проводити консультації з місцевими громадами по лісових територіях, що є визначальними для задоволення основних потреб місцевого населення	Лісничі, майстри лісу	На картах-схемах по лісництвах наносяться виявленні місця, лісогосподарські заходи не проводити
7	Проводити консультації з місцевими громадами по лісових територіях, що є визначальними для традиційної культурної ідентичності місцевих громад.	Лісничі, майстри лісу	На картах-схемах по лісництвах наносяться виявленні місця, лісогосподарські заходи не проводити

Виявлені екологічні цінності мають наноситись на карти, які слугуватимуть при моніторингу стану таких цінностей та полегшення їхньої охорони.

4.2 Режим охорони

Зона діяльності пересікається своїми територіями з об’єктами Смарагдової мережі України («Ros river valley» (SiteCode: UA0000272) та «The area between Ros and Rosava rivers» (Site Code: UA0000561)).

Відповідно до ст. 9 Закону України «Про тваринний світ» під час здійснення будь-якої діяльності (у тому числі й лісогосподарських заходів), яка може вплинути на середовище перебування тварин та стан тваринного світу, є недопустимість погіршення середовища перебування, шляхів міграції та умов розмноження диких тварин (включаючи хордових та безхребетних).

В результаті натурних обстежень території надлісництва не було виявлено рідкісних лісових рослинних угруповань, які перебувають під загрозою зникнення і внесені до Зеленої книги України (2020 р.).

5. Природоохоронні заходи

5.1 Збереження біорізноманіття

Планована діяльність надлісництва ґрунтується на чинному законодавстві України із дотриманням лісогосподарських, а також природоохоронних як національних, так і міжнародних нормативно-правових актів. Очікується, що вплив планованої діяльності на навколишнє середовище, включаючи видове різноманіття біоти та екосистемного різноманіття коливатиметься в межах від нейтрального до суттєвого (присутність людей та обладнання на технологічних майданчиках).

Очікується, що планована діяльність не матиме суттєвого впливу на види ЧКУ в межах Корсунь-Шевченківського надлісництва оскільки більшість з них виявлені у неексплуатаційних лісах. У місцях виявлення видів ЧКУ в межах надлісництва рекомендується не проєктувати суцільних рубок головного користування. Окрім того, рекомендується проводити ретельний моніторинг видів ЧКУ на території господарської діяльності в наступні роки, а для підвищення обізнаності працівників – провести низку семінарів з ідентифікації видів ЧКУ у польових умовах.

Одним із заходів щодо збереження ключових біотопів є необхідність розробки карти з узагальненою інформацією про всі об’єкти, які потребують охорони, спостереженню та моніторингу.

5.2 Охорона раритетних видів

Лісові ділянки перспективні щодо виявлення і збереження видів флори та рослинних угруповань (об’єкти ПЗФ, ділянки, де планується проведення лісогосподарських робіт, пристигаючі, стиглі і перестійні насадження, вітровальні і буреломні ділянки, невеликі вирубки, галявини, рідколісся, приурочені горбистого рельєфу, схилів, а також сусідство лук, лісових культур, боліт та водойм тощо) попередньо визначається шляхом аналізу великомасштабних карт, планів лісонасаджень та опитування місцевих краєзнавців, вчителів, працівників лісового господарства. На основі аналізу цих даних на території лісових кварталів закладаються рекогносцирувальні маршрути довжиною 3-5 км, які проходять вздовж лінійних елементів ландшафту: квартальних просік, лісових доріг, стежок, узлісь з радіальним обстеженням навколишніх ділянок.

Особливу увагу під час обстежень слід приділяти ключовим місцям концентрації рідкісних видів флори та фауни, такі місця можуть ставати осередками збереження біорізноманіття з певною циклічністю, пов’язаною як з природними сезонними циклами, так і з життєвими циклами видів (за: Посібник «Особливо цінні для збереження ліси: визначення та господарювання. Практичний посібник для України»).

На території лісонасаджень надлісництва виявлені рідкісні і зникаючі види фауни і флори, які охороняються згідно законодавства у межах місць їх поширення.

Таблиця 5.2.1 Види біоти, цінні для збереження види, що виявлені на території Корсунь-Шевченківського надлісництва та прилеглих об'єднаних територіальних громад

№	Назва виду Українською мовою	Назва виду Латинською мовою)	Місцез-находження (лісництво)	Місцез-находження (квартал)	Місцез-находження (виділ)	Перелік ділянок, які ввійшли в охоронну зону виду у разі її наявності
1	5	6	7	8	9	10
1	Вовче лико пахуче	Daphne cneorum L.	Михайлівське	[redacted]	[redacted]	[redacted]
2	Підсніжник білосніжний	GalanthusnivalisL.	Квітчанське	[redacted]	[redacted]	[redacted]
3	Гвіздівка звичайна	Neottia nidus-avis L.	Корсунське	[redacted]	[redacted]	[redacted]
4	Лілія лісова	Lilium martagon L.	Корсунське	[redacted]	[redacted]	[redacted]
5	Підсніжник білосніжний	Galanthus nivalis L.	Корсунське	[redacted]	[redacted]	[redacted]
6	Лілія лісова	Lilium martagon L.	Бучацьке	[redacted]	[redacted]	[redacted]
7	Підсніжник білосніжний	Galanthus nivalis L.	Бучацьке	[redacted]	[redacted]	[redacted]
8	Бобер річковий	Castor fiber	Михайлівське	[redacted]	[redacted]	[redacted]
9	Орлан білохвостий	Haliaeetus albicilla	Михайлівське	[redacted]	[redacted]	[redacted]

						[redacted]
10	Лось звичайний	Alcesalces	Виграївське	[redacted]	[redacted]	[redacted]
11	Гвіздівка звичайна	Neottia nidus-avis L.	Корсунське	[redacted]		
12	Підсніжник білосніжний	Galanthus nivalis L.	Шевченківське	[redacted]	[redacted]	
13	Підсніжник білосніжний	Galanthus nivalis L.	Стеблівське	[redacted]	[redacted]	
14	Підсніжник білосніжний	Galanthus nivalis L.	Степанецьке	[redacted]	[redacted]	
15	Підсніжник білосніжний	Galanthus nivalis L.	Лисянське	[redacted]	[redacted]	
16	Орлан білохвостий	Haliaeetus albicilla	Михайлівське			[redacted]

Основні вимоги законодавства щодо забезпечення охорони рослинного світу визначені ст. 25, 26 Закону України «Про рослинний світ», тваринного світу – розділом IV Закону України «Про тваринний світ», рідкісних та зникаючих видів флори і фауни – ст. 11 Закону України «Про Червону книгу України».

Охоронні пріоритети задекларовані в основному національному документі, Червоній книзі України (ЧКУ).

5.3 Водоохоронні зони

Ліс має високі водоохоронні та водорегулювальні функції. Він сприяє зменшенню поверхневого стоку, підтриманню рівня водності рік, запобігає замулюванню їх продуктами ерозії, поліпшує якість води, захищає водні джерела від виснаження і забруднення.

Під час провадження планової діяльності на території надлісництва суттєвого впливу на водні об’єкти не очікується, оскільки виділені лісові смуги уздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об’єктів з категорії експлуатаційних лісів за нормативами згідно з постановою КМ України «Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних

лісових ділянок» від 16 травня 2007 року № 733 віднесені до категорії захисних лісів.

Основним видом можливого впливу лісогосподарської діяльності на водні об'єкти є забруднення водотоків відходами виробництва, порушенням гідрологічного режиму водних об'єктів.

Для мінімізації негативного впливу на навколишнє природне середовище, надлісництво передбачає обмеження господарської діяльності в прибережній захисній смузі водних об'єктів, в тому числі – заборонено засмічення водостоків порубковими рештками, відходами, будівництво тимчасових настилів через водотоки при переправі лісозаготівельної техніки; трелювання і вивезення лісопродукції через водотоки; заборона прокладення трелювальних волоків на відстані ближче ніж 20 метрів від постійних водотоків, у місцях витоків річок та навколо них; обмежене проведення рубок головного користування поблизу водних об'єктів; забороняється знищення тварин, руйнування їхнього житла та інших споруд (нір, хаток, лігв, гнізд, мурашників, бобрових загат тощо), порушення середовища існування тварин і погіршення умов їх розмноження;

Господарська діяльність спрямовується на поступове розширення, використання і відновлення лісових ресурсів, підвищення якісного складу і продуктивності лісів, а також посилення їх водорегулюючих, ґрунтозахисних та рекреаційних функцій.

5.4 Ґрунтозахисні заходи

Ліси на території надлісництва розташовані нерівномірно. Територія знаходиться у басейні Дніпра, на правому його березі. Тут протікають праві притоки 1-го та 2-го порядку – річки Рось, Росава, Вільшанка, Фоса та ін. Територія господарства розміщені у зоні Лісостепу. На правобережжі області склад ґрунтів досить строкатий: опідзолені чорноземи, темно-сірі лісові (опідзолені) ґрунти, сірі та ясно-сірі лісові (опідзолені), на лівобережжі – глибоко гумусні та лучні чорноземи. На території підприємства найбільш поширеними ґрунтами є дерново-підзолисті, темно-сірі, сірі, борові. Механічний склад ґрунтів легкий, загалом піски.

Ґрунтовий покрив представлений дерново-підзолистими ґрунтами на давньо алювіальних відкладеннях. Вони сформувалися під впливом поєднання підзолистого і дернового процесів ґрунтоутворення за умовах неглибокого залягання ґрунтових вод на плоских низинах і слабко дренованих вододілах під вологими сосново-листяними лісами. На території двох лісництв (Канівське, Таганчанське) на схилах спостерігаються техногенно порушені ґрунти неприродного складання. Дерново-підзолисті ґрунти елювіально-ілювіального типу профілю. Для дерново-підзолистих ґрунтів властива слабка гумусованість (1,7-4,0%), висока кислотність верхньої частини профілю (pH=4,5-5,6), невелика ємність катіонного обміну (10-15 ммоль/100 г ґрунту) при низькому ступені насичення основами (менше 50%). Висока кислотність цих ґрунтів суттєво

пригнічує розвиток біологічних процесів, у наслідок чого вони збіднюються на нітратні сполуки азоту. Ґрунти мають дуже малу ємність поглинання (1,5-8,5 мгекв./100 г). Це суттєво впливає на фізико-хімічні та водно-фізичні властивості ґрунтів – відсутність агрономічно-цінної структури, велику щільність, що коливається в інтервалі 1,50-2,00 г/см3 і зростає з глибиною до 2,70 г/см3 і низьку пористість (30-40%). Питома маса змінюється від 2,60 г/см3 до 2,70 г/см3 у зв'язно-піщаних ґрунтів. Ґрунтова польова вологоємність зменшується від верхнього горизонту до нижнього від 29% до 24%, коефіцієнт фільтрації 2,5-4,1 мм/хв.

5.5 Оцінка впливу на довкілля

Основною метою прогнозу є оцінка можливої реакції навколишнього природного середовища на прямий чи опосередкований вплив планованої діяльності, вирішення задач раціонального природокористування у відповідності з очікуваним станом природного середовища.

Оцінка впливу на навколишнє середовище (далі – ОВНС) проводиться до початку будь яких лісогосподарських заходів і складається з виявлення, аналізу, обліку прямих, побічних та інших наслідків на навколишнє середовище запланованої господарської. Ця оцінка сприяє прийняттю екологічного і соціального управлінського рішення щодо реалізації запланованої діяльності з урахуванням екологічних наслідків і громадської думки, а також дає можливість розробити заходи по зменшенню впливу на довкілля.

Основні принципи процедури ОВНС:

- інформування прийнятих рішень – прийняті рішення базується на надійній достовірній інформації;
- відповідальність – чітко визначаються відповідальні особи;
- відкрита консультація – проводиться з усіма зацікавленими сторонами (у відкритій формі);
- в процесі приймають участь спеціалісти з певних питань, які дають конкретні висновки щодо оцінки впливу запланованих заходів на довкілля;
- пом'якшувальні заходи – розглядаються додаткові заходи, які понизять, або повністю усунуть негативний вплив і пом'якшують вплив запланованих дій;
- проведення коригуючих дій – при виявленні невідповідності в процесі роботи, застосовуються коригуючі дії щодо їх виправлення.

В залежності від виду планованої діяльності до проведення оцінки впливу на навколишнє природне середовище долучаються – лісничі, помічники лісничих, працівники лісового відділу підприємства.

Враховуючи загальний екологічний та санітарний стан лісів, лісовпорядкуванням проектується ведення лісового господарства в лісовому фонді на біосферних принципах, які крім підвищення продуктивності і стійкості лісів в умовах антропогенезу, включають підвищення ефективності їх екологічного використання (збільшення буферної місткості екосистем, оптимізацію структури ландшафту) забезпечення збереження біорізноманіття.

Проектом передбачається виконання лісогосподарських заходів за спеціалізованими екологічними технологіями та ефективне впровадження управління лісами на ландшафтній основі.

5.5 Цінності довкілля

На території надлісництва виділені і охороняються особливо цінні для збереження території

Назва об'єкту ОЦЗ	**Розташування території**				**Основні результати та відмічені недоліки у виконанні заходів у ОЦЗ**	**Результати моніторингу стану ОЦЗ у порівнянні з минулорічними показниками**
	Лісництво	**кв.**	**вид.**	**площа, га**		
1	2	3	4	5	6	7
ОЦЗ 1 Видове різноманіття. Концентрації біологічного різноманіття, включно з ендемічними, рідкісними видами і видами, що перебувають під загрозою, або зникають, які є на світовому, регіональному або національному рівнях						
«Підсніжник» Ботанічний заказник місцевого значення	Квітчанське	[redacted]	[redacted]	4,5	Натурне оформлення покращило естетичний стан об'єктів. Поновлено межові знаки, що покращило візуалізацію меж ОЦЗ території	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
«Насадження ялівця» Ботанічний заказник місцевого значення	Корсунське	[redacted]	[redacted]	2,0	Натурне оформлення покращило естетичний стан об'єктів. Поновлено межові знаки, що покращило візуалізацію меж ОЦЗ території	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
«Південне Таганчанське» Заповідне урочище місцевого значення	Таганчанське	[redacted]		1173	Натурне оформлення покращило естетичний стан об'єктів. Поновлено межові знаки, що покращило візуалізацію меж ОЦЗ території	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
«Південно-Східне Таганчанське» Заповідне урочище місцевого	Таганчанське	[redacted]		235	Натурне оформлення покращило естетичний стан об'єктів. Поновлено	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася

значення					межові знаки, що покращило візуалізацію меж ОЦЗ території	
«Наливайкове» Заповідне урочище місцевого значення	Квітчанське			4,5	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів. Поновлено межові знаки, що покращило візуалізацію меж ОЦЗ території	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
«Різаний яр» Заповідне урочище місцевого значення	Корсунське			238,0	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів. Поновлено межові знаки, що покращило візуалізацію меж ОЦЗ території	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
Гора «Дівиця» пам’ятка природи місцевого значення	Таганчанське			10,0	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів. Поновлено межові знаки, що покращило візуалізацію меж ОЦЗ території	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
Гора «Пастушка» пам’ятка природи місцевого значення	Таганчанське			6,0	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів. Поновлено межові знаки, що покращило візуалізацію меж ОЦЗ території	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
«Попівка» Ландшафтний заказник місцевого значення	Шевченківське			25,1	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів. Поновлено межові знаки, що покращило візуалізацію меж ОЦЗ території	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
«Площівський» Гідрологічний заказник місцевого значення	Лисянське			1,1	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів. Поновлено	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася

					межові знаки, що покращило візуалізацію меж ОЦЗ території	
«Босівський» Гідрологічний заказник місцевого значення	Яблунівське	[redacted]	[redacted]	13,1	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів. Поновлено межові знаки, що покращило візуалізацію меж ОЦЗ території	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
«Михайлівський» Ботанічний заказник місцевого значення	Михайлівське	[redacted]	[redacted]	21	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів. Поновлено межові знаки, що покращило візуалізацію меж ОЦЗ території	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
«Вікові дуби» Ботанічна пам’ятка природи місцевого значення	Михайлівське	[redacted]	[redacted]	1,3	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів. Поновлено межові знаки, що покращило візуалізацію меж ОЦЗ території	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
«Ділянка вікових дубів» Ботанічна пам’ятка природи місцевого значення	Михайлівське	[redacted]	[redacted]	0,7	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів. Поновлено межові знаки, що покращило візуалізацію меж ОЦЗ території	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
«Вікові дуби» Ботанічна пам’ятка природи місцевого значення	Бучацьке	[redacted]	[redacted]	0,25	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів. Поновлено межові знаки, що покращило візуалізацію меж ОЦЗ території	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
«Дубина» Ботанічна пам’ятка природи місцевого значення	Софіївське	[redacted]	[redacted]	8,0	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів. Поновлено межові знаки,	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася

					що покращило візуалізацію меж ОЦЗ території	
«Насадження дуба» Ботанічна пам’ятка природи місцевого значення	Софіївське			2,0	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів. Поновлено межові знаки, що покращило візуалізацію меж ОЦЗ території	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
«Насадження горіха манжурського» пам’ятка природи	Таганчанське			0,5	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів. Поновлено межові знаки, що покращило візуалізацію меж ОЦЗ території	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
«Пісківський» ботанічний заказник місцевого значення	Стеблівське			0,5	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів. Поновлено межові знаки, що покращило візуалізацію меж ОЦЗ території	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
Заповідне урочище місцевого значення «Баня»	Корсунське			1,7	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів.	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
Заповідне урочище місцевого значення «Ведмеже і Березове»	Бучацьке			1,5	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів.	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
Заповідне урочище місцевого значення «Гайдамацьке»	Степанецьке			18,0	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів.	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
Заповідне урочище місцевого значення «Ганзик»	Корсунське			1,3	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів.	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
Гідрологічний заказник місцевого значення «Гнилий Тікич»	Лисянське			3,1	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів.	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
Геологічна пам’ятка	Шевченківське			2,9	Натурне оформлення	Суттєвих змін загального стану

природи місцевого значення «Гора Могура»					покращило естетичний стан об’єктів.	не відбулося. Функціональність не порушилася
Гідрологічний заказник місцевого значення «Кам’янобрідський»	Яблунівське			1,9	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів.	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
Геологічна пам’ятка природи місцевого значення «Канівські діапіри»	Канівське			0,9	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів.	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
Заповідне урочище місцевого значення «Карапиші»	Канівське			1,5	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів.	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
Заповідне урочище місцевого значення «Козацьке»	Таганчанське			7,0	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів.	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
Пам’ятка природи державного значення «Козацький вал»	Лисянське			1,5	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів.	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
	Лисянське			2,0	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів.	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
Заповідне урочище місцевого значення «Кратове»	Таганчанське			4,0	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів.	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
Ботанічний заказник місцевого значення «Кучерява гора»	Квітчанське			1,3	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів.	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
Гідрологічний заказник місцевого значення «Лисянський II»	Лисянське			9,5	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів.	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
Заповідне урочище місцевого значення «Майчина гора»	Степанецьке			5,0	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів.	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
	Михайлівське					
Гідрологічний заказник місцевого значення	Яблунівське			18,0	Натурне оформлення покращило естетичний стан	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність

«Мизинівський»					об’єктів.	ь не порушилася
Гідрологічний заказник місцевого значення «Наливайкове»	Шевченківське			0,3	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів.	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональніст ь не порушилася
Заповідне урочище місцевого значення «Олеськове урочище»	Корсунське			3,6	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів.	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональніст ь не порушилася
Гідрологічна пам’ятка природи місцевого значення «Тарасівка»	Виграївське			1,1	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів.	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональніст ь не порушилася
Геологічна пам’ятка природи місцевого значення «Тростянецький тріас»	Бучацьке			0,15	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів.	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональніст ь не порушилася
Геологічна пам’ятка природи місцевого значення «Хмільнянський яр»	Канівське			1,5	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів.	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональніст ь не порушилася
Гідрологічний заказник місцевого значення «Чернишівський »	Бучацьке			1,2	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів.	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональніст ь не порушилася
Ботанічна пам’ятка природи місцевого значення «Вікові яблуні пана Енгельгардта»	Шевченківське			0,1	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів.	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональніст ь не порушилася
Заповідне урочище місцевого значення «Яремина гора»	Канівське			2,0	Натурне оформлення покращило естетичний стан об’єктів.	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональніст ь не порушилася
Разом по ОЦЗ 1				**1837,6**		
ОЦЗ 2 Екосистеми та їхні мозаїки ландшафтного рівня. Цілісні лісові ландшафти, великі екосистеми ландшафтного рівня та мозаїки екосистем, які є істотними на світовому, регіональному або національному рівнях і містять життєздатні популяції переважної більшості природно притаманних їм видів, з природними структурами їх розповсюдження та рясності.						
не встановлено						
Разом по ОЦЗ 2				**0,0**		
ОЦЗ 3 Екосистеми та оселища. Рідкісні й такі, що перебувають під загрозою або зникають екосистеми, оселища або рефугіуми.						

Місце гніздування орлана білохвостого	Михайлівське	[redacted]	[redacted]	2,0		Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
Колонія бобра річкового	Михайлівське	[redacted]	[redacted]	0,5		Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
Місце зростання вовчого лика пахучого	Софіївське	[redacted]	[redacted]	10,2		Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
Місце зростання підсніжника білосніжного	Шевченківське	[redacted]	[redacted]	1,5		Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
Місце зростання підсніжника білосніжного	Стеблівське	[redacted]	[redacted]	3,0		Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
Місце зростання підсніжника білосніжного	Степанецьке	[redacted]	[redacted]	9,0		Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
Місце зростання підсніжника білосніжного	Лисянське	[redacted]	[redacted]	11,0		Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
Лісові ділянки в зоні зоологічного заказника місцевого значення «Виграївский», середовище існвання аборигенних видів тваринного світу	Виграївське	7122555500:07:001:0199		87,5652	В зв'язку з військовим станом неможливо було забезпечити дотримання ст.39 ЗУ «Про тваринний світ»	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
Смарагдова мережа	Стеблівське	[redacted]		596,7	В зв'язку з військовим станом неможливо було забезпечити дотримання ст.39 ЗУ «Про тваринний світ»	Суттєвих змін загального стану не відбулося. Функціональність не порушилася
	Виграївське	[redacted]		2290,2		
	Корсунське	[redacted]		788,7		
Разом по ОЦЗ 3				**3800,3652**		
ОЦЗ 4 Критичні послуги екосистем. Основні послуги екосистем у критичних ситуаціях, включно із захистом водозборів і запобіганням ерозії вразливих ґрунтів і схилів.						
Лісові ділянки на схилах ярів,		[redacted]	[redacted]	0,6	Насадження даних категорій	Суттєвих змін загального стану

балок, обривів, зсувів					потребують проведення рубок формування і оздоровлення лісів з метою збереження захисних функцій з дотриманням вимог природоохоронного законодавства	не відбулося. Функціональність не порушилася
	Михайлівське			1,2 29,5 1,0 2,5 14,3		
	Бучацьке			1230,9		
	Корсунське			1,2 2,7 0,6 1,3 0,7		
	Таганчанське			0,6 0,2		
	Лисянське			3,1 7,2 2,2 0,6 3,3 3,4 1,4 2,4 0,3 2,2 4,0 2,5 2,5 1,6 1,0 6,8 4,1 9,7 6,4 0,4 3,4 4,0 7,3 0,6 3,5 0,7 2,4 0,4 1,7 1,5 1,4 3,1		

					3,2 4,1 7,7 0,6 0,6 0,6 6,8 6,0 11,7 7,4 3,2 1,1 3,6 1,2 2,0 4,3 4,4 7,9 1,6 0,7 2,8 7,9 2,0 8,4 2,4 4,0 3,8 2,8 0,6		
	Яблунівське				4,7 3,2 5,0 6,2 6,7 0,4 4,8 9,8 3,7 5,7 5,1 7,8 7,2 4,0 1,4 7,0 5,5 2,5 2,7 5,9 2,2 8,8 4,8 2,6 3,0 7,7 4,4 4,5 2,6 0,6 0,5 0,5		

				0,9		
				1,0		
				3,1		
				3,3		
	Стеблівське			3,5		
				3,6		
				1,5		
				8,5		
				2,8		
				0,8		
				0,7		
				0,8		
				0,1		
				0,5		
				0,7		
				27,3		
				0,3		
				3,2		
				3,3		
				1,0		
				1,6		
				3,7		
				1,2		
				1,0		
				2,0		
				1,1		
				3,9		
				7,7		
				5,2		
				5,9		
				0,4		
				0,7		
				3,8		
				4,2		
				2,3		
				2,5		
				1,3		
				3,4		
				0,9		
				0,6		
				3,0		
				1,8		
				1,9		
				3,5		
				2,7		
				3,0		
				1,5		
				1,7		
				1,4		
				2,3		
				1,2		
				0,3		
				1,1		
				3,7		
				1,5		
	Шевченківське			4,2		
				3,7		
				3,8		
				0,5		
				3,9		
				1,4		

				2,3 12,5 8,7 8,0 1,1 2,7 1,1 0,7 1,3 2,0 0,9 1,5 5,8 2,6 4,2		
Лісові ділянки уздовж берегів річок, суднохідних і магістральних каналів, навколо озер та водоймищ (берегозахисні лісові ділянки)	Канівське			3,2 1,2 0,7 3,8 0,6 2,6 0,3 9,6 1,9 0,6 4,7 8,4 0,5 3,4 1,5 4,0 2,2 3,9 1,2 17,0 2,5 5,4 2,8 5,9		
	Михайлівське			1,0 3,8 1,4 4,7 0,3 4,2 0,8 3,0 2,1 1,0 0,2 10,0 1,0 2,5 1,9 4,0 24,5 3,3 0,3 1,0 1,0 2,1		

				4,8		
				1,4		
				5,8		
				4,8		
				4,4		
				6,2		
				2,2		
	Софіївське			13,4		
	Степанецьке			1,4		
				3,4		
				4,8		
				1,2		
				1,2		
				16,9		
				3,7		
				3,7		
				1,9		
				0,7		
				9,3		
				6,3		
				4,9		
				7,0		
				9,8		
				4,8		
				2,0		
				6,0		
				7,0		
				2,0		
				1,6		
	Бучацьке			0,3		
				6,1		
				9,5		
				0,6		
				1,6		
				0,7		
				0,3		
				2,9		
				1,7		
				0,6		
				2,9		
				0,7		
				2,5		
				12,6		
				2,7		
				10,2		
				6,1		
				3,4		
				1,9		
				0,8		
	Виграївське			2,7		
				6,5		
				0,9		
				0,5		
				0,6		
				2,0		
				3,4		
				2,9		
				2,0		
				1,4		
				0,6		
				0,8		

		[redacted]	[redacted]	1,3 1,1 5,2		
	Корсунське	[redacted]	[redacted]	1,7 0,6 4,3 4,4 7,0 5,2 0,8 0,2		
	Кумейківське	[redacted]	[redacted]	3,7 2,2 0,4 1,8 1,4 0,5 8,2 1,6 1,7 0,3 5,3 2,7 2,3 2,4 2,8 1,7 4,1 2,4 2,2 1,9 3,8 6,3 5,3 2,5 1,3 0,8 5,5 5,4 2,6 11 4,7 6,9 3,6 1,8 0,6 3,7 0,5 2,3 1,5 0,5 2,2 2,0 6,3 2,0 0,8 1,1 1,4 0,8 8,0 4,7		

				0,6		
	Квітчанське			2,1 5,0 1,4 1,4 2,4 9,0 4,2 0,5 1,4 1,2 1,2 1,3 1,0 0,4 0,4 0,7 2,2 0,7 0,7		
	Яснозірське			4,4 0,2 1,2 0,6 1,5 0,8 0,8		
	Лисянське			21,7 1,5 1,4 1,8 1,4 6,2 0,9 3,2 1,4 1,2 1,6 2,2 1,4 0,2 2,1 12,4 1,0 0,5 1,0 1,4 3,0 1,2 1,8 0,9 3,3 6,5 2,5 2,7 1,1 3,0 2,2 1,7 5,2 1,2		

					1,9 3,0 6,5 28,2 11,4 1,8 17,0 2,2 1,8 1,2 0,6 1,3 1,3 0,7 2,7 1,6 2,0 1,7 2,4 1,3 2,2 4,3 3,7 1,4 1,8 1,9 2,2 5,3 2,2 0,6 1,8 3,9 1,1 0,5 1,6 1,0		
	Яблунівське				2,5 2,3 12,4		
	Стеблівське				0,8 2,4 1,0 2,8 2,5 2,0 0,7 0,2 0,6 0,8 4,9 1,2 4,2 1,8 4,9 2,2 1,7 5,2 0,9 1,5 1,6 3,2		

				1,0 1,0 1,9 2,7 0,9 0,7 3,5 2,2 1,4 15,6 2,2 5,9 1,8 0,7 0,4 0,3 2,8 3,5 7,9 4,7 2,4 1,9 0,9 3,5 19,0 7,6 9,2 2,6 3,0 1,7 4,1 1,0 1,2 6,3 1,3		
Лісові ділянки уздовж берегів річок, суднохідних і магістральних каналів, навколо озер та водоймищ (берегозахисні лісові ділянки)	Стеблівське			9,9095		
				2,3		
Разом по ОЦЗ 4				**1637,7095**		
ОЦЗ 5 Потреби громади. Ділянки та ресурси, визначальні для задоволення основних потреб місцевих громад або тубільних народів (наприклад у засобах існування, лікування, харчування, забезпечення водою), визначені шляхом залучення цих громад або тубільних народів						
Традиційне місце відпочинку місцевої громади на узбережжі р. Дніпро	Канівське			1,6	Утримуються в належному технічному та санітарному стані	Функціональність підтримується відповідними господарськими заходами
Традиційне місце відпочинку місцевої громади на	Канівське			0,4		

березі р. Рось						
Традиційне місце відпочинку громади «Кольцо любви»	Михайлівське			0,2		
Традиційне місце відпочинку громади на р. Росава	Степанецьке			1,7		
Традиційне місце відпочинку громади «Дубки»	Софіївське			11,2		
Традиційне місце відпочинку громади «Грибок»	Таганчанське			0,01		
Традиційне місце відпочинку «Холодок»	Яснозірське			0,2		
Традиційне місце відпочинку «Старобір'я»	Яснозірське			0,8		
Традиційне місце відпочинку громади «Вільшники»	Кумейківське			0,1		
Традиційне місце відпочинку громади «У соснах»	Корсунське			0,2		
Мусійове джерело	Корсунське			0,2		
Казберова криниця	Квітчанське			0,1		
Традиційне місце відпочинку громади «Ставки»	Квітчанське			6,2		
Кемпінг	Виграївське			0,2		
Традиційне місце відпочинку «Кайдаші» на березі р. Рось	Стеблівське			0,5		
Місце відпочинку «Довжик»	Стеблівське			0,5		
Місце відпочинку «Шампань»	Шевченівське			0,2		
Традиційне	Лисянське			0,5		

місце відпочинку «Холодок»						
Традиційне місце відпочинку «Щибрине»	Лисянське	[redacted]	[redacted]	3,1		
Традиційне місце відпочинку «Лисянський пляж»	Лисянське	[redacted]	[redacted]	0,2		
Місце відпочинку Березовий Гай	Яблунівське	[redacted]	[redacted]	1,0		
Криниця «Середня»	Степанецьке	[redacted]	[redacted]	0,01		
Криниця «Холодна»	Таганчанське	[redacted]	[redacted]	0,01		
Криниця «Мельниківська»	Степанецьке	[redacted]	[redacted]	0,01		
Ліси населених пунктів	Таганчанське	[redacted]	[redacted]	0,5		
Разом по ОЦЗ 5				**29,64**		
ОЦЗ 6 Культурні цінності. Ділянки, ресурси, оселище та ландшафти світового або національного, культурного, археологічного або історико-культурного, археологічного або історичного значення та/або критичної культурної, екологічної, економічної чи релігійної/священної важливості для традиційних культур місцевих громад або тубільних народів, визначені шляхом залучення цих місцевих громад або тубільних народів						
Захисні насадження біля с. Мар'янівка, територія панського маєтку, старе сільське кладовище,	Яблунівське	[redacted]	[redacted]	53,0	Забезпечується належний санітарний стан	Функціональність забезпечена виконанням господарських заходів
«Рожена криниця» Гідрологічна пам'ятка природи місцевого значення	Бучацьке	[redacted]	[redacted]	5		
«Лисяче джерело» Гідрологічна пам'ятка природи місцевого значення	Бучацьке	[redacted]	[redacted]	5,0		
«Заводищанські куполи» Геологічна пам'ятка природи місцевого значення	Канівське	[redacted]	[redacted]	10,0		
«Канівські луски»	Канівське	[redacted]	[redacted]	3,6		

Геологічна пам’ятка природи місцевого значення						
«Канівські куести» Геологічна пам’ятка природи місцевого значення	Канівське	▮	▮	2,1		
«Дуб красень» Пам’ятка природи	Таганчанське	■	▮	0,1		
«Гайдамацький дуб» Пам’ятка природи	Квітчанське	■	■	0,1		
Алея княгині Лопухіної Парк-пам’ятка садово-паркового мистецтва	Корсунське	■	■	1,6		
«Дерево ялини звичайної» пам’ятка природи	Корсунське	■	▬	0,1		
«Дуб Т.Г. Шевченка» Ботанічна пам’ятка природи місцевого значення	Шевченківське	■	■	0,03		
«Ясен звичайний» Ботанічна пам’ятка природи місцевого значення	Шевченківське	■	■	0,02		
«Джерело Громова вода» Гідрологічна пам’ятка природи місцевого значення	Лисянське	■	▮	0,05		
«Вікове дерево дуба» Пам’ятка природи місцевого значення	Софіївське	■	▮	0,01		
«Дерево сосни сестри» Ботанічна пам’ятка природи	Софіївське	■	▮	0,01		

місцевого значення						
Місця поховання невідомих воїнів, загиблих у Другій світовій війні	Яблунівське			0,01 0,01 0,01		
Місце загибелі парашутиста під час Другої світової війни	Софіївське			0,01		
«Віковий дуб» Ботанічна пам’ятка природи місцевого значення	Софіївське			0,01		
Стара лісова дорога по якій неодноразово у 1859 році проїздив Т.Г. Шевченко з Корсуня в Межиріч і Пекарі щоб купити собі садибу	Степанецьке			1,5		
Місце поховання євреїв біля смт. Лисянка в часи Другої світової війни «Лисянський Бабин Яр»	Лисянське			0,01		
Місце загибелі пілота в часи Другої світової війни	Лисянське			0,01		
Могила невідомого солдата	Шевченківське			0,01		
Місце боїв Корсунь-Шевченківської операції. «Лисянська переправа»	Лисянське			0,8		
Разом по ОЦЗ 6				**83,10**		
ВСЬОГО				**7388,4147**		

6. План господарських заходів

6.1 Розрахункова лісосіка

В процесі рубки і після неї створюються нові екологічні умови для рослин і тварин, в зв'язку з чим, повинен враховуватися зв'язок між потенційно можливими порушеннями природного середовища і мінімізацією наслідків рубки.

Лісозаготівельні роботи безпосередньо пов'язані з етапом планування рубок. Розрахунок обсягів заготівлі деревини по площі і запасу, розміщення лісосік, терміни примикання лісосік і інші питання дуже актуальні для мінімізації впливу на навколишнє середовище.

Розрахункова лісосіка – щорічна, науково обґрунтована норма заготівлі деревини в порядку рубок головного користування, яка обраховується та затверджується для кожного власника, постійного користувача лісами по категоріях лісів в розрізі порід, виходячи з принципів безперервності використання лісових ресурсів.

Розрахункова лісосіка надлісництва на засадах правонаступництва складається із суми розрахункових лісосік обрахованих для лісгоспів та затверджених наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 22.12.2014 року № 38-аг:

для ДП «Канівський лісгосп», ДП «Корсунь-Шевченківський лісгосп» ДП «Лисянський лісгосп» в розмірі 62,8 тис. м³ ліквідної деревини, в тому числі по господарських секціях:

- соснова – 19,57тис. м³;
- дубова – 18,39 тис. м³;
- ясенева – 6,22 тис. м³;
- грабова – 8,87 тис. м³;
- чорновільхова – 0,58. м³;

Розрахункова лісосіка по категоріях лісів:

- ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення 2,97 тис. куб.м. На даний час не освоюється в зв'язку зі змінами до Закону про природно-заповідний фонд України
- рекреаційно-оздоровчі – 4,38 тис. м³;
- захисні ліси – 22,46 тис. м³;
- експлуатаційні ліси – 39,5 тис. м³.

Розрахунок лісосік проводило Українське державне проектне лісовпорядне виробниче об'єднання (УКРДЕРЖЛІСПРОЕКТ) згідно Методики визначення розрахункової лісосіки, погодженої з Міністерством екології та природних ресурсів України.

Загальний обсяг заготівлі деревини запланований надлісництвом від рубок головного користування становитиме 34,63 тис. м³.

Таблиця 6.1.1 Запроектовані щорічні обсяги рубок головного користування, тис. кбм

Види рубок	**Разом по об'єкту**	
	площа, га **стовбурний запас, тис.м^3**	**запас ліквідної деревини ділової**
І. Рубки головного користування		
1.1.Суцільні лісосічні рубки	264,4 69,89	63,86 32,42
Виграївське	9,0 2,39	2,18 1,58
Корсунське	8,5 2,60	2,37 1,57
Кумейківське	20,2 6,77	6,16 4,57
Квітчанське	19,7 5,61	5,13 2,50
Таганчанське	10,8 3,11	2,89 1,00
Яснозірське	26,7 8,30	7,59 4,07
Лисянське	23,8 5,39	5,00 1,79
Яблунівське	21,4 5,08	4,52 2,23
Стеблівське	10,8 2,00	1,86 0,77
Шевченківське	36,7 10,30	9,13 4,71
Канівське	17,4 3,29	3,07 1,00
Михайлівське	15,5 4,53	4,07 2,34
Софіївське	17,2 5,36	4,89 3,19
Степанецьке	11,6 2,02	1,96 0,35
Бучацьке	15,1 3,14	3,04 0,75

Оцінка впливу діяльності надлісництва на лісове середовище включає в себе набір лісосічного фонду в рубку. Набір ділянок в рубку проводиться по лісництвах у відповідності з розрахунковою лісосікою по матеріалах базового лісовпорядкування. При наборі ділянок в рубку суворо дотримуються Правил рубок головного користування, затверджених Наказом Державного комітету лісового господарства України 23.12.2009 р. № 364.

Відомість набраних в рубку ділянок звіряється з картами особливо цінних для збереження лісів, що унеможливлює включення лісів високої природоохоронної цінності в рубку.

6.2 План рубок формування і оздоровлення лісів та інших рубок

Виконання запроектованих лісовпорядкуванням заходів в значній мірі буде сприяти підвищенню продуктивності лісів, покращенню санітарного стану деревостанів, посиленню захисних кліматорегулюючих функцій лісу, задоволення місцевих потреб в лісових матеріалах і паливі.

Серед рубок формування і оздоровлення лісів заготівля деревини за ліквідним запасом найбільша від санітарних (91,9 %) та рубок догляду (8,1 %).

Роботи проводяться з дотриманням «Методичних вказівок з відведення і таксації лісосік, видачі лісорубних квитків та огляду місць заготівлі деревини в лісах Державного агентства лісових ресурсів України» та «Інструкції з проектування, технічного приймання, обліку та оцінки якості лісокультурних об'єктів». Санітарні рубання проводиться на основі матеріалів обстежень відповідно до Санітарних правил в лісах України №756 від 26.10.2016 р.

Розрахункова лісосіка з рубок формування і оздоровлення лісів наведена в таблиці.

Планується технологія розробки лісосік механізованим способом на базі бензомоторних пил, яка цілком прийнятна для всіх видів суцільних рубок, а також поступових і вибіркових способів рубок з обмеженим об'ємом вирубки дерев. Валку дерев виконують такими прийомами: огляд дерева, підготовка робочого місця, підпил, зрізання і зіштовхування дерева з пня в заданому напрямі, перехід до наступного дерева. При використанні бензопил на звалюванні дерев, обрізуванні сучків та розкряжуванні стовбурів на сортименти, та колісного трактора – на збиранні і транспортуванні деревини, лісосічні роботи виконуються бригадою із 5-7 робітників, у склад якої входять 2–3 ланки лісорубів, які включають звалювальника і його помічника. Ланки лісорубів виконують звалювання дерев, обрізування гілок і сучків, розмітку стовбура по довжині сортиментів, та проводять його розкряжування.

При складанні карти технологічного процесу розробки лісосік враховуються вимоги і норми екологічного законодавства, в тому числі Законів України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про тваринний світ», «Про рослинний світ», «Про природно-заповідний фонд України» тощо.

Технологічну схему рубок та основних лісосічних робіт виконують із залученням наступних технічних засобів:

- бензомоторні пили: STIHL MS361 – 30 шт., STIHL MS462 – 24 шт. (пили приватних підприємців, які надають послуги по заготівлі лісопродукції);
- для збирання і транспортування, трелювання деревини використовують лісовозні машини укомплектовані гідроманіпулятором;

Таблиця 6.2.1 Розрахункова лісосіка з рубок формування і оздоровлення лісів

Види рубок	Разом по об'єкту		В тому числі									
			Виграївське		Корсунське		Кумейківське		Квітчанське		Таганчанське	
	площа, га стовбурний запас, тис.м^3	запас ліквідної деревини ділової	площа, га стовбурний запас, тис.м^3	запас ліквідної деревини ділової	площа, га стовбурний запас, тис.м^3	запас ліквідної деревини ділової	площа, га стовбурний запас, тис.м^3	запас ліквідної деревини ділової	площа, га стовбурний запас, тис.м^3	запас ліквідної деревини ділової	площа, га стовбурний запас, тис.м^3	запас ліквідної деревини ділової
Рубки формування і оздоровлення лісів												
Освітлення	145,7 0,45	-	3,1 0,01	-	7,0 0,03	-	4,4 0,02	-	13,0 0,03	-	3,9 0,01	-
Прочищення	155,8 1,35	0,1 -	4,7 0,04	-	4,6 0,03	-	10,9 0,08	-	6,6 0,04	-	5,0 0,06	-
Проріджування	217,1 4,83	4,09 0,72	4,2 0,09	0,07 0,01	3,3 0,06	0,05 -	24,2 0,62	0,55 0,05	1,9 0,03	0,03 -	1,1 0,05	0,03 -
Прохідні рубки	205,1 4,38	3,72 0,94	5,0 0,17	0,15 0,06	10,0 0,26	0,24 0,08	12,1 0,36	0,32 0,12	16,9 0,36	0,32 0,03	11,7 0,23	0,21 0,02
Разом рубок догляду:	723,7 11,01	7,91 1,66	17,0 0,31	0,22 0,07	24,9 0,38	0,29 0,08	51,6 1,08	0,87 0,17	38,4 0,46	0,35 0,03	21,7 0,36	0,24 0,02
Суцільні санітарні рубки	103,3 22,73	20,38 11,0	7,3 1,78	1,60 0,91	7,3 1,34	1,21 0,58	10,0 2,80	2,53 1,42	1,5 0,27	0,24 0,13	2,4 0,54	0,49 0,28
.Вибіркові санітарні рубки	2148,6 25,29	22,71 6,33	122,8 1,27	1,16 0,27	213,0 3,14	2,86 0,69	48,9 0,66	0,60 0,20	40,2 0,84	0,77 0,16	199,3 2,97	2,73 0,43
.Лісовідновні рубки	3,3 0,53	0,48 0,05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші рубки формування і оздоровлення лісів	29,8 1,2	0,74 0,17	-	-	3,7 0,04	-	3,8 0,08	0,02 -	2,5 0,03	-	10,6 0,43	0,28 0,10
Разом рубок формування і оздоровлення лісів	3008,7 60,76	43,83 17,5	147,1 3,37	2,98 1,25	248,9 4,90	4,36 1,35	114,3 4,62	4,02 1,79	82,6 1,60	1,36 0,32	234,0 4,30	3,74 0,83
УСЬОГО :	**3273,1 130,65**	**51,74 19,16**	**156,1 5,76**	**5,16 2,83**	**257,4 7,50**	**6,73 2,92**	**134,5 11,39**	**10,18 6,36**	**102,3 7,21**	**6,49 2,82**	**244,8 7,41**	**6,63 1,83**

Види рубок	В тому числі											
	Яснозірське		Лисянське		Яблунівське		Стеблівське		Шевченківське		Канівське	
	площа, га стовбурний запас, тис.м^3	запас ліквідної деревини ділової	площа, га стовбурний запас, тис.м^3	запас ліквідної деревини ділової	площа, га стовбурний запас, тис.м^3	запас ліквідної деревини ділової	площа, га стовбурний запас, тис.м^3	запас ліквідної деревини ділової	площа, га стовбурний запас, тис.м^3	запас ліквідної деревини ділової	площа, га стовбурний запас, тис.м^3	запас ліквідної деревини ділової
Рубки догляду												
Освітлення	3,0 0,01	-	13,5 0,03	-	21,0 0,07	-	6,4 0,01	-	22,8 0,07	-	17,8 0,05	-
Прочищення	12,8 0,11	-	8,8 0,05	-	20,2 0,13	-	5,8 0,03	-	29,8 0,24	-	7,2 0,05	-
Проріджування	3,9 0,12	0,11 0,01	15,1 0,21	0,18 -	13,0 0,21	0,18 0,01	15,5 0,27	0,23 0,03	47,0 0,87	0,74 0,02	4,4 0,06	0,05 0,01
Прохідні рубки	8,9 0,33	0,29 0,11	14,9 0,26	0,23 0,02	11,9 0,22	0,19 0,02	5,7 0,07	0,06 0,01	40,1 0,72	0,65 0,07	7,4 0,09	0,04 -
Разом рубок догляду:	28,6 0,58	0,40 0,12	52,3 0,55	0,41 0,02	66,1 0,46	0,37 0,03	33,4 0,38	0,29 0,04	139,7 1,90	1,39 0,09	36,8 0,25	0,09 0,01
Суцільні санітарні рубки	34,3 10,21	9,19 5,47	2,3 0,52	0,45 0,09	-	-	0,5 0,09	0,07 0,02	0,2 0,02	0,02 -	9,9 1,35	1,23 0,49
Вибіркові санітарні рубки	90,9 1,66	1,51 0,50	50,3 0,44	0,38 0,04	40,7 0,36	0,31 0,04	60,7 0,53	0,47 0,05	95,7 0,85	0,76 0,09	206,9 2,21	1,94 0,45
Лісовідновні рубки	-	-	1,0 0,16	0,14 0,02	-	-	1,9 0,30	0,28 0,03	0,4 0,07	0,06 -	-	-
.Інші рубки формування і оздоровлення лісів	-	-	1,6 0,33	0,27 0,04	0,9 0,10	0,08 0,01	-	-	0,7 0,01	-	3,8 0,09	0,07 0,02
Разом рубок формування і оздоровлення лісів	153,4 12,45	11,10 6,09	107,5 2,00	1,65 0,21	107,7 1,09	0,76 0,08	96,5 1,30	1,11 0,14	236,7 2,85	2,23 0,18	257,4 3,90	3,33 0,97
УСЬОГО :	**180,1 20,75**	**18,69 10,16**	**131,5 7,42**	**6,67 2,00**	**129,1 6,17**	**5,28 2,31**	**107,3 3,3**	**2,97 0,91**	**273,4 13,15**	**11,36 4,89**	**274,8 7,19**	**6,40 1,97**

Види рубок	В тому числі							
	Михалівське		Софіївське		Степанецьке		Бучацьке	
	площа, га стовбурний запас, тис.м^3	запас ліквідної деревини ділової	площа, га стовбурний запас, тис.м^3	запас ліквідної деревини ділової	площа, га стовбурний запас, тис.м^3	запас ліквідної деревини ділової	площа, га стовбурний запас, тис.м^3	запас ліквідної деревини ділової
Рубки догляду								
Освітлення	4,9 0,02	-	16,3 0,07	-	8,6 0,02	-		
Прочищення	4,9 0,06	0,01 -	26,5 0,39	0,09 -	6,7 0,03	-	1,3 0,01	
Проріджування	5,1 0,13	0,11 0,03	67,8 1,89	1,60 0,51	3,5 0,07	0,05 0,01	7,1 0,13	0,11 0,03
Прохідні рубки	25,8 0,62	0,52 0,22	17,3 0,34	0,22 0,08	17,2 0,34	0,28 0,1	0,2 0	
Разом рубок догляду:	40,7 0,83	0,64 0,25	127,9 2,69	1,91 0,59	36,0 0,46	0,33 0,11	8,6 0,14	0,11 0,03
Суцільні санітарні рубки	4,5 0,61	0,55 0,26	10,2 1,39	1,18 0,59	9,4 1,42	1,26 0,61	3,5 0,39	0,36 0,15
Вибіркові санітарні рубки	341,7 5,38	4,73 1,72	332,6 3,38	3,09 1,21	139,4 0,93	0,82 0,28	165,5 0,67	0,58 0,2
Лісовідновні рубки	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші рубки формування і оздоровлення лісів	-	-	0,8 0,03	0,02 -	0,2 0,01	-	1,2 0,05	-
Разом рубок формування і оздоровлення лісів	386,9 6,82	5,92 2,23	471,5 7,49	6,20 2,39	185,0 2,82	2,41 1,00	178,8 1,25	1,05 0,38
УСЬОГО:	**402,4 11,35**	**9,99 4,57**	**488,7 12,85**	**11,09 5,58**	**196,6 4,84**	**4,37 1,35**	**193,9 4,39**	**4,09 1,13**

Таблиця 6.2.2. Сортиментна структура РГК 2026 року згідно стандартів ДСТУ EN* по Корсунь-Шевченківському надлісництву філії "Центральний лісовий офіс" ДП "Ліси України"

тис.кбм

Найменування сортиментів	Хвойні		Твердолистяні								М'яколистяні							РАЗОМ
	всього	в тому числі	всього	в тому числі							всього	в тому числі						
		сосна		дуб	ясен	клен	граб	береза	акація	інші		липа	вільха	осика	тополя, верба	черешня	інші	
Лісопродукція-всього	8,587	8,587	22,325	6,807	4,735	1,328	4,654	0,244	3,797	0,760	3,718	1,987	1,567	0,042	0,076	0,042	0,004	34,630
в т.ч:																		
Лісоматеріали круглі	6,845	6,845	5,798	3,566	1,974	0,069	0,165		0,024		0,833	0,150	0,683					13,476
Дрова для промислового використання	1,442	1,442	7,420	1,600	1,260	0,500	1,750	0,150	1,800	0,360	1,940	1,200	0,620	0,030	0,060	0,030		10,802
Дрова для непромисловго використання	0,300	0,300	9,107	1,641	1,501	0,759	2,739	0,094	1,973	0,400	0,945	0,637	0,264	0,012	0,016	0,012	0,004	10,352
З лісоматеріалів круглих за класами якості:																		
A	0,200	0,200	0,050	0,030	0,020						0,120		0,120					0,370
B	1,220	1,220	0,530	0,280	0,250						0,330	0,030	0,300					2,080
C	3,325	3,325	2,401	1,436	0,754	0,022	0,165		0,024		0,383	0,120	0,263					6,109
D	2,100	2,100	2,817	1,820	0,950	0,047												4,917

Таблиця 6.2.3. Сортиментна структура РФіОЛ 2026 року згідно стандартів ДСТУ EN* по Корсунь-Шевченківському надлісництву філії "Центральний лісовий офіс" ДП "Ліси України"

тис.кбм

Найменування сортиментів	Хвойні		Твердолистяні								М'яколистяні							РАЗОМ
	всього	в тому числі	всього	в тому числі							всього	в тому числі						
		сосна		дуб	ясен	клен	граб	береза	акація	інші		липа	вільха	осика	тополя, верба	черешня	інші	
Лісопродукція-всього	34,10	34,10	29,20	16,40	4,05	0,44	3,80	0,14	3,62	0,75	0,95	0,760	0,040	0,150				64,25
в т.ч:																		
Лісоматеріали круглі	16,30	16,30	2,770	1,900	0,65	0,02	0,10		0,10		0,01	0,010						19,08
Дрова для промислового використання	15,70	15,70	6,230	3,600	1,10	0,12	0,50	0,04	0,82	0,05	0,74	0,600	0,040	0,100				22,67
Дрова для непромисловго використання	2,100	2,100	20,20	10,90	2,30	0,30	3,20	0,10	2,70	0,70	0,20	0,150		0,050				22,50
З лісоматеріалів круглих за класами якості:																		
A																		
B	0,100	0,100																0,10
C	6,100	6,100	1,050	0,600	0,25		0,10		0,10		0,01	0,010						7,16
D	10,10	10,10	1,720	1,300	0,40	0,02												11,82

Таблиця 6.2.4 Обсяги запроектованих РГК та РФОЛ на 2026 рік

Показники	**Площа, га**	**у тому числі:**		
		3місяці	**6 місяців**	**9 місяців**
1	2	3	4	5
Рубки головного користування, га	120,3	25,0	60,15	90,5
загальна маса, тис. куб.м	40,1	8,3	20,5	30,1
ліквід, тис.куб.м	34,63	7,18	17,25	25,86
Рубки формування і оздоровлення лісів та інші заходи пов′язані та не пов′язані з веденням лісового господарства, усього, площа га (1+2+3)	2207	280	1095	1735
загальна маса, куб.м	77675	10915	33950	58320
ліквід, куб.м	64250	9575	28715	48395
1. Рубки догляду за лісом всього, площа - га	707	50	265	535
загальна маса, куб.м	18225	1945	7390	13480
ліквід, куб.м	12620	1665	5295	9285
з них а) освітлення, площа - га	143		40	110
загальна маса, куб.м	1710		470	1300
ліквід, куб.м				
б) прочищення, площа - га	156		50	110
загальна маса, куб.м	3020		900	2100
ліквід, куб.м	150		40	105
в) проріджування, площа - га	213	10	75	155
загальна маса, куб.м	4885	225	1715	3550
ліквід, куб.м	4635	215	1625	3370
г) прохідні рубки, площа - га	200	40	100	160
загальна маса, куб.м	8610	1720	4305	6890
ліквід, куб.м	7260	1450	3360	5810
2. Інші види рубок формування і оздоровлення лісів та інші заходи, пов`язані з веденням лісового господарства всього, площа - га	1500	230	830	1200
загальна маса, куб.м	59450	8970	26560	44480
ліквід, куб.м	52205	7910	23420	39110
а) Санітарні рубки всього, площа - га	1500	230	830	1200
загальна маса, куб.м	59450	8970	26560	44480
ліквід, куб.м	52205	7910	23420	39110
з них: - вибіркові санітарні рубки, площа - га	1400	230	830	1150
загальна маса, куб.м	41510	8970	26560	35510
ліквід, куб.м	36595	7910	23420	31305
- суцільні санітарні рубки, площа - га	100			50
загальна маса, куб.м	17940			8970
ліквід, куб.м	15610			7805

- для трелювання використовують трелювальні колісні трактори.

При валці дерев забороняється:

- залишати недопили, підрубані або завислі в процесі валки дерева;
- збивати одне або кілька підпиляних дерев іншим деревом (групове звалювання);
- спилювати дерево, на яке спирається зависле, або обрубувати сучки, на які дерево спирається;
- збивати зависле дерево валкою на нього іншого дерева;
- підрубувати коріння, комель або пень завислого дерева;
- знімати трактором зависле дерево одночасно з набором пачки дерев або хлистів для їх трелювання.

Знімають завислі дерева трактором, лебідкою або за допомогою кінної тяги з відстані не менше 35 м. При цьому канат (трос) зміцнюють на комлі і стягують дерево під кутом або уздовж його осі. За наявності декількох завислих дерев кожне з них знімають окремо.

Трелювання зрубаної деревини планується тракторами заздалегідь підготовленим волоком. При підготовці волока прибирають дерева, великі камені, трусок, вирубують чагарник і підріс, зрізають пні і купини урівень із землею, засипають ями, застеляють заболочені ділянки. Ширина волока повинна бути не менше 5 м (по косогору – не менше 7 м).

При трелюванні не допускається:

- перебувати чокерівнику ближче 10 м від формованої пачки дерев (хлистів) і рухається з нею трактора;
- під час руху переходити через канат, поправляти зцепку, відчіплювати або причіплювати дерева, відчіплювати чокер, що зачепився, їхати по деревах, що трелюються;
- рухати трактор з місця без подачі звукового сигналу, включати лебідку і починати рух без сигналу чокерівника, не переконавшись у тому, що він знаходиться в безпечній зоні.

При трелюванні в темний час має працювати не менше двох осіб. Вони повинні бути забезпечені автономними засобами освітлення, за допомогою яких можна подавати сигнали і безпечно пересуватися. Забороняється прокладення трелювальних волоків на відстані ближче ніж 20 метрів від постійних і 10 метрів від тимчасових водотоків, у місцях витоків річок і навколо них.

Утворення порубкових решток – це невід’ємна частина лісосічних робіт. Вони створюють ускладнення при роботах на лісосіці, зокрема для трелювання лісу, валки дерев, також заважають підготовці ґрунту для висадки лісових культур, підвищують пожежну небезпеку і провокують виникнення лісових пожеж, погіршення санітарного стану лісу та ін. Надлісництво в повній мірі дотримується Правил пожежної небезпеки в лісах України (постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2004 за № 278).

Залежно від лісорослинних умов і вимог лісовідновлення застосовуються такі способи очищення лісосік:

1) збирання порубкових решток у купи та вали для перегнивання. Вали завширшки 1 метр розміщуються, як правило, впоперек схилів через кожні 8–10 метрів;

2) рівномірне розкидання подрібнених на відрізки до 1 метра порубкових решток по лісосіці. На ерозійно-небезпечних ділянках очищення проводиться тільки таким способом;

3) укладання порубкових решток на трелювальні волоки в улоговинах і ущільнення їх під час трелювання деревини;

4) укладання порубкових решток в місцях проїзду агрегатних лісових машин. З метою максимально раціонального використання деревини порубкові рештки прибираються з території лісосіки для того, щоб не ускладнювати процес лісосічних робіт.

Типи та марки транспортних засобів, які використовуються для подрібнення порубкових решток (як альтернативи спалюванню) на лісосіках наведена нижче.

Таблиця 6.2.5 Техніка для подрібнення порубкових решток

Тип транспортного засобу	**Марка засобу**
Трактор колісний	NEW HOLLAND T7.315
Навісне обладнання	CANCELA MPK-250

Місце обрубки сучків повинно бути визначено технологічною картою. Обрубку ведуть в чоботях, доброякісною справною сокирою з сокирищем з сухої твердої деревини з потовщенням на кінці. Обрубку виконують в напрямку від комля до вершини, розташовуючись з протилежного боку дерева від сучків, що обрубуються. Забороняється обрубувати або обрізати сучки, стоячи на поваленому дереві або осідлавши його, у нестійко лежачого дерева, а також кількома працівниками у одного дерева. При очищенні дерев від сучків за допомогою моторних інструментів не можна працювати вночі. Пила повинна ковзати по стовбуру і спиратися про нього.

При обрізанні сучків верхньої і бічних частин стовбура ступні ніг працівника повинні бути на відстані 30–40 см один від одного і в 10–12 см від дерева. За відпилювання нижніх гілок, на які спирається дерево, необхідно вжити заходів, що виключають падіння стовбура на ноги. Ноги працівника повинні знаходитися в 30–40 см від стовбура. Сучки з боку працівника спилюють верхньою гілкою ланцюга рухом пилки від себе. Напружені сучки зрізують за два прийоми: спочатку підрізають напружені волокна, а потім – врівень зі стовбуром. Довгі сучки (щоб уникнути затиску пильного апарату) спочатку відпилюють на відстані 1–1,5 м від основи, а потім – врівень зі стовбуром.

При переході від одного дерева до іншого пильний апарат повинен бути загальмований або слід вимкнути двигун. Не дозволяється пиляння кінцевим елементом пильного апарату (небезпека відкидання пили на працівника), з тупим ланцюгом, заправляти бачок паливом при працюючому двигуні, використовувати масу тіла для додаткового натискання на моторний інструмент.

6.3 Лісовідновлення та лісорозведення

В ревізійному періоді (протягом року) відтворення лісів проектується здійснювати шляхом лісовідновлення на зрубах поточного і попереднього року, а також шляхом лісорозведення на не вкритих лісовою рослинністю лісових ділянках (галявини, пустирі, передані земельні ділянки під лісорозведення). Запроектовані щорічні обсяги відтворення лісів по лісництвах згідно матеріалів лісовпорядкування наведені в таблиці нижче.

Таблиця 6.3.1 Запроектовані обсяг з відтворення лісів у розрізі лісництв на 2026р., га

Назви лісництв	**Лісовідновлення**			**Лісороз-ведення**	**Усього**
	лісові культури	**природне поновлення**	**разом**		
Бучацьке					
Степанецьке	0,4				0,4
Канівське					
Михайлівське					
Софіївське		3,5	3,5		3,5
Кумейківське	24,3		24,3		24,3
Яснозірське	6,9		6,9		6,9
Таганчанське	5,9		5,9		5,9
Корсунське	4,1		4,1		4,1
Квітчанське	2,5		2,5		2,5
Виграївське					
Стеблівське					
Шевченківське	24,6		24,6		24,6
Лисянське	9,4	5,6	15		15
Яблунівське	2,5		2,5		2,5
Разом	80,6	9,1	89,7		89,7

Проекти на створення лісових культур складаються за схемами змішування порід в залежності від типу лісорослинних умов та характеристики лісокультурної площі відповідно до проєктів організації та розвитку лісового господарства.

Із запланованими на 2026 рік обсягами заходів по лісовідновленню та лісокультурному виробництву можна ознайомитись у таблиці, що подана нижче.

Таблиця 6.3.2 Заплановані заходи по лісокультурному виробництву на 2026 р.

N п/п	**Найменування робіт, заходів**	**Одиниця виміру**	**Обсяг**
1	2	3	4
1	Садіння і висівання лісу, усього,	га	80,6
	у тому числі: садіння лісу	га	80,6
	висівання	га	0
2	Сприяння природному поновленню	га	0
3	Догляд за природним поновленням в переводі на однократний	га	0
4	Реконструкція насаджень	га	0
5	Догляд за лісовими культурами в переводі на однократний	га	1300

6	Доповнення лісових культур	га	140
7	Обробіток ґрунту під лісові культури, усього, у тому числі:	га	75,6
	під лісові культури наступного року	га	7
8	Заготівля лісового насіння, усього,	кг	7170
	у тому числі: сосни звичайної	кг	100
	ялини	кг	
	дуба звичайного	кг	7000
	інші	кг	70
9	Вирощування садивного матеріалу в розсадниках, усього	га	2,4
		тис.шт	1619
	в тому числі		
	вирощування сіянців та укорінених живців	га	0,9
		тис.шт	1600
	з них із закритою кореневою системою	тис.шт	35
	вирощування саджанців	га	1,5
		тис.шт	19
	з них із закритою кореневою системою	тис.шт	0
10	Створення і вирощування плантацій - усього	га	0
	в тому числі:		
	об'єктів ПЛНБ	га	
	плюсових дерев	га	

6.4 Охорона лісів від пожеж

Ступінь пожежної небезпеки визначався за «Шкалою оцінки природної пожежної небезпеки лісових ділянок лісового фонду» розробленою інститутом «Укрдіпроліс» і затвердженою наказом Міністерства лісового господарства України від 2 червня 1997 року № 52. Згідно цієї шкали всі лісові ділянки підприємств діляться на 5 класів пожежної небезпеки: I – дуже висока, II – висока, III – середня, IV – низька, V – дуже низька.

Ліси Корсунь-Шевченківського надлісництва характеризуються 2,04 класом пожежної небезпеки, що зумовлено значною питомою вагою вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок твердолистяних насаджень (90,4 %) і відвідуванням лісу населенням. Розподіл лісових ділянок за класами природної пожежної небезпеки наведено в таблиці нижче.

Таблиця 6.4.1 Розподіл лісових ділянок за класами пожежної небезпеки, га

Лісництво	**Класи пожежної небезпеки**					**Разом**	**Серед-ній клас**
	1	**2**	**3**	**4**	**5**		
Бучацьке	1095,0	2347,2	3074,5	250,7	128,6	6896	2,41
Степанецьке	879,9	2684,7	1634,5	277,8	158,7	5635,6	2,34
Канівське	253,4	1365,7	3910,5	578,2	190,2	6298	2,85
Михайлівське	889,0	3574,2	278,1	295,5	357,6	5394,4	2,23
Софіївське	1061,5	1487,2	154,0	425,4	262,9	3391	2,21
Кумейківське	2001,2	840,2	123,9	206,4	108,7	3280,4	1,65
Яснозірське	1215,7	1457,8	439,2	122,4	107,9	3343	1,93
Таганчанське	414,4	2262,9	4659,4	83,2	114,9	7534,8	2,63
Корсунське	879,3	1139,4	2701,6	229,2	54,9	5004,4	2,48

Квітчанське	360,9	1664,5	752,5	118,0	22,5	2918,4	2,23
Виграївське	634,2	1364,8	1455,2	59,4	101,9	3615,5	2,34
Стеблівське	394,9	796,3	2463,6	343,3	71,8	4069,9	2,72
Шевченківське	145,2	99,2	3269,9	210,9	110,9	3836,1	3,01
Лисянське	215,6	496,2	3203,2	434,8	251,3	4601,1	3,00
Яблунівське	233,9	165,1	1707,2	201,7	112,2	2420,1	2,91
%	15,6	31,8	43,8	5,7	3,1	68238,7	–

Територія надлісництва за способами виявлення лісових пожеж і боротьби з ними віднесена до зони наземної охорони лісів в поєднанні з автопатрулюванням.

У комплексі заходів, які направлені на підвищення ефективності боротьби з пожежами, провідне місце займає організація служби державної лісової охорони та її практична діяльність по контролю за дотримання правил пожежної безпеки в лісі, недопущенню і своєчасному виявленню виникаючих спалахів, оперативному прийняттю заходів по боротьбі з лісовими пожежами.

Одним із ключових завдань при підготовці до пожежонебезпечного періоду є проведення навчань персоналу. Варто зазначити, що до гасіння ландшафтних пожеж допускаються виключно працівники, які пройшли відповідне навчання за курсом «Лісовий пожежний» або «Керівник гасіння лісової пожежі», здали успішно підсумковий контроль та отримали посвідчення, яке і є допуском до гасіння пожежі.

Крім вказаних в таблиці заходів з протипожежного впорядкування, більше уваги приділятиметься роз’яснювальній роботі серед населення, а також пропаганді правил пожежної безпеки в лісі через усі доступні інформаційні канали.

З метою раннього виявлення та своєчасної локалізації лісових пожеж в надлісництві функціонують сім лісопожежних станцій І типу в Корсунському, Виграївському, Яснозірському, Кумейківському, Софіївському, Михайлівському, Степанецькому лісництвах. В Бучацькому, Канівському, Таганчанському, Квітчанському, Стеблівському, Шевченківському, Лисянському, Яблунівському лісництвах створені пункти зосередження протипожежного інвентаря, які укомплектовані відповідно до вимог Постанови КМУ № 612 від 20.05.2022р. Шість лісових пожежних станцій обладнані телевізійними системами спостереження для раннього виявлення лісових пожеж.

Таблиця 6.4.2 Запроектовані обсяги протипожежних заходів в розрізі лісництв Корсунь-Шевченківського надлісництва

Найменування заходів	**Одиниця вимірювання**	**Усього по надлісництву**	**Термін виконання**	**В тому числі за лісництвами**														
				Бучацьке	**Виграївське**	**Канівське**	**Квітчанське**	**Корсунське**	**Кумейківське**	**Лисянське**	**Михайлівське**	**Софіївське**	**Стеблівське**	**Степанецьке**	**Таганчанське**	**Шевченківське**	**Яблунівське**	**Яснозірське**
I. Попереджувальні протипожежні заходи																		
1.1. Встановлення попереджувальних аншлагів	шт.	150	Протягом року	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
1.2. Обладнання місць відпо-чинку і куріння	шт.	1								1								
1.3. Ремонт аншлагів	шт.																	
1.4.Ремонт панно	шт.																	
1.5 Ремонт шлагбаумів	шт.																	
2.1. Створення мінералізова-них смуг	км	700	Пожежонебезпечний період	0	79	15	0	33	115	23	107	102	23	62	0	13	13	115
2.2. Догляд за мінералізова-ними смугами	км	2250	Пожежонебезпечний період	30	260	60	100	72	270	75	300	300	119	200	70	63	61	270
2.3. Догляд за п/п розривами	км	0																
3. Будівельні і ремонтні роботи																		
3.1. Ремонт і утримання доріг протипожежного значення	км																	
4. Дозорно-сторожові протипожежні заходи																		
4.1 Організація пунктів зосе-	пункт																	
редження п/п інвентарю																		
4.3. Утримання тимчасових																		
пожежних сторожів	осіб	28			4			4	4		4	4		4				4
4.4. Організація добровільних																		
протипожежних дружин	шт.	15		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
4.5. Придбання протипожеж- ного інвентарю	тис. грн																	

Таблиця 6.4.3 Забезпечення протипожежним обладнанням та засобами гасіння лісових пожеж пунктів зосередження протипожежного обладнання та інвентарю у Корсунь-Шевченківському надлісництві

Найменування протипожежного обладнання та засобів гасіння лісових пожеж		**Клас природної пожежної небезпеки _____**	
		Згідно норм забезпечення	**Фактично забезпечено**
1.	Цистерни знімні місткістю 800-1500 літрів, одиниць	15	15
	Автомобіль пожежний	0	11
	лісопожежний модуль	0	7
2.	Навісні насоси, одиниць	15	0
3.	Мотопомпи, одиниць	15	15
4.	Пожежні напірні рукави, погонних метрів	13100	13100
5.	Запалювальні апарати, одиниць	60	60
6.	Хлопавки пожежні, одиниць	151	151
7.	Лопати, одиниць	38	38
8.	Сокири, одиниць	59	59
9.	Граблі, одиниць	30	30
10.	Бензопили, одиниць	33	33
11.	Переносні радіостанції, одиниць	71	71
12.	Аптечки першої медичної допомоги, одиниць	40	40
13.	Ранцеві обприскувачі, одиниць	192	192
14.	Бідони (каністри) для води ємністю 10 л, шт	14	14
15.	Кухлі для води, шт	28	28
16.	Черговий спецодяг, комплектів	21	21
17.	Автомобіль бортовий, шт	0	0
18.	Трактор, шт	15	15
19.	Плуги, шт	15	15

6.5 Захист лісу від шкідників і хвороб

Захист лісу від шкідників та хвороб – важливий напрямок лісогосподарської діяльності. Він забезпечується шляхом систематичного спостереження за станом лісів, своєчасного виявлення осередків шкідників і хвороб лісу.

За сприятливих умов шкідники лісу періодично дають спалахи масового розмноження. Саме під час спалаху масового розмноження хвоє – та листогризучі комахи порівняно в короткі терміни здатні розповсюджуватися на тисячі гектарів і наносити лісам сильні пошкодження, викликаючи втрату приросту, сильне ослаблення і подальше усихання дерев або цілих насаджень.

Нагляд за шкідниками і хворобами лісу ведеться лісовою охороною на постійній основі із відповідною реєстрацією у книгах обліку.

Рекогносцирувальний нагляд організовується для своєчасного виявлення підйому чисельності найнебезпечніших шкідників лісу, небезпечних в умовах даного району, окомірної оцінки загрози для насаджень і забезпечення нагляду за станом цих осередків. Планується провести обстеження на площі не меншій ніж за попередній рік – 2900 га.

Згідно «Положення про організацію захисту лісів від шкідників і хвороб» безпосереднє проведення рекогносцирувального нагляду покладається на лісничих, помічників лісничих, інженера охорони і захисту лісу.

Заходи боротьби переважно профілактичні: лісогосподарські заходи, що підвищують біологічну стійкість насаджень (створення змішаних культур з підліском, підбір порід відповідно до місцевих кліматичних і ґрунтових умов, стійких до хвороб і шкідників, правильний вибір системи рубок, дотримання санітарних правил і т.д.), своєчасне очищення місць рубок від порубкових залишків та ін. Ефективне закладання ловчих дерев в насадженнях, для чого використовують ті, що повалило вітром, бурею, снігом, хворі і сильно ослаблені дерева, на які приваблюють шкідників, літаючих весною (за місяць до початку льоту) і влітку (безпосередньо перед початком льоту або при появі перших жуків). Відносно окремих випадків розробляють системи заходів на основі даних спеціальних лісопатологічних обстежень.

При необхідності обробку лісових насаджень біологічними інсектицидами доцільно проводити методом малооб'ємного або ультрамалооб'ємного обприскування із застосуванням авіації, а також наземним методом із застосуванням аерозольної технології в місцях де дозволяють особливості рельєфу, з урахуванням наявності проїзних шляхів, а також із застосуванням тракторних оприскувачів О.В.Т. В місцях недоступних для застосування наземної техніки, можливо застосування ранцевих оприскувачів.

В санітарно-захисних зонах, для обробки лісових насаджень, можливе використання вірусного інсектициду «Вірін-НШ». Із біологічних і інсектицидів для захисту лісових насаджень також можливо застосування біопрепаратів вироблених на основі Bacillusthuringiehsis.

В останні роки спостерігається збільшення обсягів всихання лісів. Кліматичні та фізико-географічні умови розташування надліснитва є сприятливими для масового розмноження шкідників і хвороб лісу.

Так у 2025 році проведено заходи з поліпшення санітарного стану лісів на площі 2718 га загальною масою 79375 куб. м. В 2025 році насадження були пошкоджені вітровалами та буреломами, всі вони обстежені спеціалістами ДСЛП «Херсонлісозахист», на площі 180,8 га запроектовано проведення вибіркових санітарних рубок, погоджено Перелік заходів з поліпшення санітарного стану лісів, а на 50 га запроектовано проведення суцільних санітарних рубок, проводиться ОВД .

Для призначення та проведення лісогосподарських заходів необхідно збирати інформацію держаної лісової охорони (первинної ланки) які безпосередньо проводять охорону та нагляд за лісовими насадженнями у вигляді повідомлення про появу ознак погіршення санітарного стану лісів, після чого, за комісійним обстеженням із представниками лісозахисних організацій та в окремих випадках (суцільні санітарні рубки) за згодою органів місцевого самоврядування, складається відповідний акт лісопатологічного обстеження на основі якого формується перелік санітарно-оздоровчих заходів.

Всі заходи проводяться в міру необхідності з врахуванням змін які

відбуваються у санітарному стані насаджень.

6.6 Господарська діяльність Надлісництва на забруднених радіонуклідами територіях, з урахуванням рівня їх забрудненості, у тому числі вибухонебезпечними предметами

Відповідно до діючих матеріалів лісовпорядкування, розроблених для колишніх державних підприємств «Канівське лісове господарство», «Корсунь-Шевченківське лісове господарство» та «Лисянське лісове господарство», на базі яких було сформовано Корсунь-Шевченківське надлісництво, на певних ділянках зафіксовано наявність Цезію 137 у концентраціях, що відповідають рівню до 5 Кі/км². Таке забруднення охоплює зону діяльності таких лісництв:

Бучацьке лісництво 847 га,
Виграївське лісництво 1626,4 га,
Канівське лісництво 1310 га,
Квітчанське лісництво 1927,4 га,
Корсунське лісництво 1618,1 га,
Кумейківське лісництво 1391,5 га,
Лисянське лісництво 487,9 га,
Михайлівське лісництво 45 га,
Стеблівське лісництво 4,0 га,
Таганчанське лісництво 2213,7 га,
Яснозірське лісництво 376 га.
Загальна площа 11847 га.

Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2001 р. № 1755 «Про затвердження зон радіоактивного забруднення та режимів господарської діяльності на цих територіях», рівень радіаційного забруднення не встановлює заборони на ведення лісогосподарської діяльності — такі території не належать до зон обов'язкового відселення, заборони на перебування чи обмеження ведення господарської діяльності. Лісогосподарські заходи (рубки, догляди, охорона) на цих землях можуть здійснюватися в загальному порядку.

Лісокористування у радіоактивно забруднених лісах спрямовується на збереження і поліпшення навколишнього середовища, захисних властивостей та стійкості лісових насаджень, біологічного різноманіття лісової рослинності.

Згідно матеріалів базового лісовпорядкування, на цих територіях всі види лісогосподарської діяльності та лісохімія (збирання живиці, заготівля осмолу, берести) проводяться без обмежень. Використання та заготівля продуктів побічного користування лісом не обмежується, але вимагається жорсткий

контроль за використанням дикоростучих їстівних грибів, ягід та лікарських рослин. Під час виконання лісогосподарських та лісокультурних робіт, включаючи і вирощування садивного матеріалу, забороняється використання пестицидів, гербіцидів, отрутохімікатів без спеціального дозволу КМ України.

Моніторинг забруднених вибухонебезпечними предметами територій проводиться на основі даних інтерактивної карти ДСНС через офіційний веб-портал ДСНС з використанням персоналізованих облікових записів для підвищення рівня безпеки даних

Проводиться візуальний огляд, наземне патрулювання територій.

У разі виявлення вибухонебезпечних предметів персонал має діяти згідно Програми моніторингу забруднених/імовірно забруднених територій вибухонебезпечними предметами в зоні діяльності надлісництва, Що затверджена розпорядженням надлісництва.

6.7 Дотримання принципу невиснажливості

Відповідно до статті 34 Лісового Кодексу України «організація лісового господарства має своїм завданням забезпечувати ведення лісового господарства на засадах сталого розвитку з урахуванням природних та економічних умов, цільового призначення, лісорослинних умов, породного складу лісів, а також функцій, які вони виконують».

Розроблений проєкт лісовпорядкування відповідає основним принципам сталого ведення лісового господарства: відповідність чинному законодавству України та угодам, ратифікованих Україною; лісогосподарські заходи спрямовуються на багатоцільове використання продуктів і функцій лісу з метою підвищення економічної складової підприємства та отримання екологічних і соціальних вигод; збереження лісового біорізноманіття, унікальних лісових систем; розроблення системи заходів з ведення лісового господарства, їх вчасне оновлення і уточнення; постійне спостереження за станом лісів, контроль за виконанням лісогосподарських заходів; збереження лісів, які мають природоохоронне значення.

Проект організації та розвитку лісового господарства передбачає екологічно обґрунтоване ведення лісового господарства і розробляється відповідно до нормативно-правових актів, що регулюють організацію лісовпорядкування.

Лісокористувач, який здійснює планування, організацію, ведення лісового господарства і використання лісових ресурсів, з урахуванням господарського призначення лісів і природно-кліматичних умов, зобов'язаний забезпечувати безперервне, невиснажливе і раціональне використання лісів для планомірного задоволення потреб виробництва і населення в деревині та іншій лісовій продукції.

Згідно статті 71 Лісового Кодексу України «лімітом заготівлі деревини в порядку рубок головного користування є затверджена в установленому порядку розрахункова лісосіка. Заготівля деревини в порядку рубок головного користування в розмірах, що перевищують розрахункову лісосіку, забороняється».

Відповідно до статті 43 Лісового Кодексу України «розрахункова лісосіка – щорічна науково обґрунтована норма заготівлі деревини в порядку рубок головного користування, яка затверджується для кожного власника, постійного користувача лісів окремо за групами порід, виходячи з принципів безперервності та невиснажливості використання лісових ресурсів».

Моніторинг рівня невиснажливого використання ресурсів лісу при регулярному збору і накопиченні даних з подальшим аналізом забезпечить прогноз змін показників для прийняття управлінських рішень.

Поняття кількісного показника невиснажливості визначається, як відношення загального обсягу заготовленої деревини від усіх видів рубок до показника загальної середньої зміни запасу (річного приросту) визначеного у матеріалах базового лісовпорядкування.

Для встановлення показника невиснажливості (у %) використовуються матеріали проекту організації та розвитку лісового господарства, дані безперервного лісовпорядкування, а також відомості з ЕОД, які підтверджуються щомісячною звітністю по заготівлі деревини виробничими підрозділами.

Обрахунок невиснажливого рівня річного обсягу заготівлі деревини проводиться один раз на рік (як правило у кінці року) профільним спеціалістом лісового господарства згідно визначеної форми (Додаток 1) де проводиться порівняльна оцінка планових та фактичних об’ємів заготівлі деревини від рубок головного користування та рубок догляду і формування лісів, а також порівняльна відсоткова оцінка загального фактичного обсягу заготівлі деревини та річного приросту.

За наявності перевищення рівня невиснажливості ведення лісокористування, інженерно-технічний персонал повинен відреагувати на перевищення і, залежно від кожного конкретного випадку:

- оцінити необхідність прийняття будь-яких дій щодо усунення причин перевищення рівня невиснажливості, з тим, щоб вона не повторювалася або не виникала ще;
- вжити заходів щодо коригування та виправлення перевищення рівня невиснажливості шляхом зараховування об’ємів заготівлі у рахунок не використаного обсягу заготівлі попередніх років, або враховувати об’єми заготовленої деревини які перевищили рівень невиснажливості в плануванні обсягів заготівлі наступного року;
- після коригувальних дій проводити частіший моніторинг – два рази на рік.

Результати моніторингу використовуються у формування планових заходів на наступний рік, а також задля пошуку інших шляхів та методів невиснажливого використання деревних ресурсів.

Таблиця 6.7.1 Визначення виснажливості держлісфонду від запланованих лісогосподарських заходів по Корсунь-Шевченківському надлісництву філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

п/п	**Найменування робіт, заходів**	**Площа на якій проводяться лісогосподарські заходи, га**			**Маса деревини, що вирубується під час проведення лісогосподарського заходу, тис. м. куб.**			**% використаня запасу**
		Розрахункова	**План**	**%**	**Розрахункова**	**План**	**%**	
	2	3	4	5	6	7	8	9
	Всього по заготівлі	3273,1	2207	67	130,65	117,96	90	47
	Середня зміна запасу деревостанів, тис. м. куб. (згідно матеріалів базового лісовпорядкування 3,9 м. куб. на 1 га., у переводі на всю площу –249,1 тис. м. куб.)							249,1
	Рубки догляду за лісом, усього, у тому числі:	723,7	707	98	11,010	18,22	166	
	освітлення	145,7	143	98	0,450	1,71	380	
	прочищення	155,8	151	97	1,350	3,02	223	
	проріджування	217,1	213	98	4,830	4,88	101	
	прохідні рубки	205,1	200	98	4,380	8,61	196	
	Інші види рубок формування і оздоровлення лісів та інші заходи, пов'язані з веденням лісового господарства, усього, у тому числі:	3009	1500	60	49,75	59,45	119	
	Санітарні, усього, у тому числі:	2252	1500	81	48,02	59,45	124	
	вибіркові санітарні	2148	1400	82	25,29	41,51	164	
	суцільні санітарні	103	100	48	22,73	17,94	79	
	Лісовідновні рубки	3,3			0,53			
	Рубки переформування							
	Рубки, пов’язані з реконструкцією деревостанів							

	Ланшафтні рубки							
	Інші заходи з формування і оздоровлення лісів	29,8			1,20			
	Інші заходи, пов’язані з веденням лісового господарства							
	Інші заходи, не пов'язані з веденням лісового господарства							
	Рубки головного користування				69,89	40,29	58	

Загальна маса стовбурової деревини заготовленої від усіх видів рубок у 2025 році становить 100,157 тис.куб.м, що у відношенні до показника середньої зміни запасу 249,1 тис. куб.м. (показник невиснажливості) становить 40,2%.

7. Моніторинг лісів

7.1 Методика моніторингу

Основні завдання оперативного моніторингу – дотримання вимог чинної нормативно-законодавчої бази ведення лісового господарства та природоохоронного законодавства, а також виконання планів господарювання, в тому числі і в межах ідентифікованих ОЦЗТ.

Включає виявлення та запобігання будь-якій незаконній діяльності в межах ідентифікованих ОЦЗТ, лісопатологічний моніторинг, моніторинг проведення господарських заходів, будівництва доріг, поводження з відходами, дотримання самих меж ОЦЗТ тощо. Оперативний моніторинг має проводитися досить часто, щоб виявити проблемні зони, за якими буде продовжено більш цілеспрямований моніторинг.

Методи оперативного моніторингу: патрулювання лісів силами лісової охорони; лісопатологічні обстеження; приймання виконаних робіт; тощо.

Моніторинг збереження ОЦЗ спрямований на оцінку того, чи досягаються цілі, визначені в плані господарювання, а також чи ефективними для збереження ОЦЗ є господарські заходи. На відміну від оперативного моніторингу увага зосереджена на моніторингу стану ОЦЗ. Дані, зібрані під час цього моніторингу, можуть бути доповнені даними оперативного моніторингу або супутніх спостережень.

Методи моніторингу збереження ОЦЗ: обстеження популяцій видів, що охороняються; обстеження оселищ; обстеження пралісів і старовікових лісів; обстеження генетичних резерватів; обстеження рослинності (дослідження індикаторних видів, вимірювання структури рослинності) – для ОЦЗ 1 і ОЦЗ 3; моніторинг ерозії ґрунтів; моніторинг рівнів седиментації води у природних водоймах; обстеження структури рослинності, ключової для запобігання ерозії (стан деревного та надґрунтового покриву) – для ОЦЗ 4; інтерв’ю із зацікавленими сторонами.

Під час моніторингу загроз відстежуються внутрішні та зовнішні загрози для ОЦЗ, виявлені під час процесу первинної оцінки загроз та оцінюється, чи виникли нові загрози. Моніторинг загроз включає цілеспрямований моніторинг індикаторів загрози (наприклад, моніторинг якості води) на ОЦЗТ, загрози, додатково зафіксовані під час оперативного моніторингу (наприклад, виявлення спалаху ентомошкідників під час лісопатологічного моніторингу) та інтерв’ю із зацікавленими сторонами (місцеві громади, органи місцевого самоврядування).

Результати проведеного моніторингу доцільно подавати в табличній формі.

Таблиця 7.1.1 Результати проведеного моніторингу

Вид моніторингу	**Методика проведення**	**Документи з результатами моніторингу**
Моніторинг для виявлення та опису впливів господарської діяльності на довкілля		
Результати діяльності з відновлення (критерій 10.1)	«Інструкція з проектування, технічного приймання, обліку га оцінки якості лісокультурних об'єктів»	Плани лісових культур Книга лісових культур Матеріали інвентаризації лісових культур Матеріали переведення у вкриту лісом площу
Використання для відновлення видів, які добре екологічно адаптовані до лісорослинних умов (критерій 10.2)		
Інвазивність або інші негативні впливи, пов’язані з будь-якими чужорідними видами в межах одиниці господарювання та поза нею (критерій 10.3)		
Підтвердження відсутності використання генетично модифікованих організмів (критерій 10.4)		
Результати лісівничої діяльності (критерій 10.5)	«Методичні вказівки з відведення і таксації лісосік, видачі лісорубних квитків та огляду місць заготівлі деревини в лісах Державного агентства лісових ресурсів України» «Інструкція з проектування, технічного приймання, обліку га оцінки якості лісокультурних об’єктів»	Акти відведення лісосік Акти огляду місць використання лісових ресурсів Зведена відомість проектів лісових культур та природного поновлення.
Вплив на довкілля при використанні: - добрив (критерій 10.6) - пестицидів (критерій 10.7) - засобів біологічного контролю (критерій 10.8)	Журнал обліку застосування пестицидів за 202__ рік	Журнал обліку застосування пестицидів» за 202_ рік
Впливи небезпечних природних явищ (пожеж) (критерій 10.9)	Правила пожежної безпеки в лісах України	Книга обліку лісових пожеж Акти про лісові пожежі
Впливи розвитку інфраструктури, транспортної та лісівничої діяльності на рідкісні види та види, що перебувають під загрозою зникнення, на їхні оселища, екосистеми, ландшафтні цінності, воду та ґрунти (критерій 10.10)	Відповідно до ст. 39 Закону України «Про тваринний світ»	Документація з будівництва доріг та розвитку інфраструктури
Впливи заготівлі та вилучення деревини на недеревинну лісопродукцію, цінності довкілля, ліквідні відходи деревини та інші види продукції та послуги (Критерій 10.11)	«Методичні вказівки з відведення і таксації лісосік, видачі лісорубних квитків та огляду місць заготівлі деревини в лісах Державного агентства лісових ресурсів України»	Акти відведення лісосік Акти огляду місць використання лісових ресурсів
Моніторинг для виявлення та опису соціальних впливів господарської діяльності		

Докази незаконних або недозволених видів діяльності (Критерій 1.4)	Кодекс України про адміністративні лісо порушення, Лісовий кодекс України, Закон України про охорону навколишнього природного середовища	Книга обліку лісопорушень, Річний звіт про лісопорушення
Відповідність застосованим законам, місцевим законам, ратифікованим міжнародним конвенціям та обов'язковим нормам і правилам (Критерій 1.5)	1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-ІУ 2. Закон України «Про підприємство» від 07.02.1991 р. № 698-XII 3. Закон України про ціни та ціноутворення» від 21.06.2012 р. № 5007Л/І	Угоди купівлі-продажу, ТТН
Вирішення спорів і скарг (Критерії 1.6, 2.6 і 4.6)	ЗУ «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)» Колективний договір ЗУ «Про звернення громадян»	Журнал обліку звернень громадян
Програми та види діяльності, що стосуються прав працівників (Критерій 2.1)	Трудовий кодекс України, Колективний договір ДП «Ліси України»	Статут ДП «Ліси України»
Тендерна рівність, сексуальні домагання та тендерна дискримінація (критерій 2.2)	Законодавство України в сфері забезпечення тендерної рівності та протидії дискримінації, зокрема, Конституції України, ЗУ «Про забезпечення рівних прав та та можливостей жінок і чоловіків»...	Накази про зарахування на роботу, Протоколи зборів профспілки, договори підряду, тексти конвенцій МОП
Програми та види діяльності, що стосуються охорони праці та техніки безпеки (критерій 2.3)	Закон України «Про охорону праці» складається з цього Закону, Кодекс законів про працю України .	Журнал реєстрації Інструктажів з охорони праці, Інструкції розроблені для підприємства
Виплата заробітної плати (критерій 2.4)	Закон України «Про оплату праці»	Розрахункова відомість виплати заробітної плати
Навчання працівників (критерій 2.5)	Закон України «Про професійний розвиток працівників», Кодекс законів про працю України»	Особові картки працівників, документи про перепідготовку та підвищення кваліфікації працівників
Здоров'я працівників, яке піддається дії пестицидів, за умови їх застосування (критерій 2.5 і критерій 10.7)	Наказ Міністерства охорони здоров'я України 03.08.1988 N21, документ МОП (Безпека при використанні хімічних речовин на виробництві»	Журнал інструктажів з гігієни та безпеки праці, Інструкція з безпеки праці при використанні пестицидів.
Виявлення місцевих громад та їхніх законних прав (критерій 4.1)	ЗУ «Про місцеве самоврядування»	Перелік визначених місцевих громад і тих громад, які можуть бути зачеплено господарською діяльністю Документація, що свідчить про залучення громад чи їх вповноважених

Повне виконання умов юридично обов'язкових угод (критерій 4.2)	ЗУ «Про місцеве самоврядування»	Журнал реєстрації звернень громадян, Книга звернень громадян. Протоколи
Стосунки з громадами (критерій 4.2)	ЗУ «Про місцеве самоврядування»	Документи, що стосуються інформування місцевих громад про поточну та заплановану лісогосподарську діяльність
Охорона місць особливого культурного, екологічного, економічного, релігійного або духовного значення для місцевих громад (критерій 4.7)	Закон України Про землі рекреаційного призначення, Закон України Про охорону культурної спадщини. Закон України Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року, Закон /країни Про оцінку впливу на довкілля	Перелік місць особливого культурного, екологічного, економічного, релігійного або духовного значення для місцевих громад Задокументовані заходи з охорони місць особливого культурного, екологічного, економічного або релігійного значення
Місцевий економічний і соціальний розвиток (Критерій 4.2, Критерій 4.3, Критерій 4.4, Критерій 4.5)	Комунальні лісогосподарські підприємства місцеві громади інформаційний довідник.	Журнал реєстрації звернень громадян, Книга звернень громадян. Протоколи лісовпорядкувальних нарад. Договори з підрядниками та постачальниками,
Отримання різноманітних вигід та/або продукції (критерій 5.1)	Вимоги процедури ГБС-РИО-ЗО- 106	Форма №3-лг, Форма №10-лг
Збереження та/або посилення екосистемних послуг (критерій 5.1)	Вимоги процедури РБС-РіЮ-ЗО- 306, Карпіщенко О.І Стратегічне планування: навч. посіб, Горелов Д.О. Стратегія підприємства: навч.-метод. посіб	Звіти про виробництво продукції, виготовленої підприємством із ресурсів лісу (Форма №3-лг, Форма №10-лг)
Фактичні у порівнянні із запланованими річні обсяги заготівлі деревинної та недеревинної лісопродукції (критерій 5.2)	Проект організації і розвитку лісового господарства, «Інструкції про порядок ведення державного лісового кадастру і первинного обліку лісів» №1267/18562 Затв.16.12.2010 р.	Матеріали санітарних та лісопатологічних обстежень, Звітні дані про обсяги рубок, Журнал видачі лісових квитків, огляду місць заготівлі деревини та недеревинної лісової
Використання місцевої переробки, надання послуг та виробництва доданої вартості (критерій 5.4)	Проект організації і розвитку лісового господарства, Проект міжнародної технічної допомоги «МІСЦЕВИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК МІСТ УКРАЇНИ»	Стратегічний план підприємства, Перелік споживачів продукції підприємства, Договора
Довготермінова економічна життєздатність (критерій 5.5)	Національна економічна стратегія на період до 2030 року, Господарського кодексу України	Лісовпорядкувальний проект (Проект організації і розвитку лісового господарства). Виробничо-фінансовий план
Категорії 5 і 6 особливих цінностей для збереження, що визначені в Критерії 9.1.	Про затвердження ознак з собливо цінних для збереження територій (ОЦЗТ), х визначення, охорону моніторинг	Задокументовані результати оцінювання: стану ОЦЗ (в т.ч. ОЦЗТ від яких вони залежать), ефективності заходів, виконаних на ОЦЗТ.

Процедури моніторингу для виявлення та опису змін екологічних умов		
Цінності довкілля та екосистемні функції, в т.ч. депонування та утримування вуглецю (Критерій 6.1); включаючи ефективність визначених та вжитих заходів із запобігання негативним впливам господарської діяльності на цінності довкілля, пом’якшення таких впливів і відновлення цих цінностей (Критерій 6.3)	Інструкція з оцінки можливого соціального та екологічного впливу лісогосподарських заходів, що плануються, та екологічних наслідків проведених лісогосподарських заходів	Документи «Оцінка екологічних наслідків проведення лісогосподарського заходу»
Рідкісні види та види, що перебувають під загрозою зникнення, та ефективність вжитих заходів з охорони таких видів та їх оселиш, (Критерій 6.4)	Про виявлення рідкісних видів, охорону і моніторинг Положення про виявлення та реєстрацію рідкісних зникаючих видів флори і фауни у лісовому фонді	Результати моніторингу рідкісних і зникаючих видів флори і фауни

Репрезентативні ділянки та ефективність вжитих заходів з їх збереження та/або відновлення (Критерій 6.5)	Законі України «Про природно-заповідний фонд України», Конвенції про охорону біологічного різноманіття Положення (паспорти) та охоронні зобов'язання для об'єктів ПЗФ, розташованих на одиниці господарювання.	Перелік виділених репрезентативних ділянок.
Аборигенні види, що трапляються природно та біологічне різноманіття, а також ефективність вжитих заходів з їх збереження та/або відновлення (Критерій 6.6)	Лісовпорядкувальний проект Таксаційні описи. Карта поділу лісів підприємства на категорії.	Паспорти генетичних резерватів, постійних лісонасіннєвих ділянок. Книга лісових культур. Проекти лісових культур. Проект мисливського впорядкування. Звіти про лісопорушення. Статистична звітність щодо ведення мисливського господарства Переліки організацій (користувачів), мисливські угіддя
Природні водотоки, водойми, кількість та якість води, а також ефективність вжитих заходів з їх збереження та/або відновлення (Критерій 6.7)	Інструкція з впорядкування лісового фонду України	Проект організації та розвитку лісового господарства
Ландшафтні цінності та ефективність вжитих заходів з їх збереження та/або відновлення (Критерій 6.8)	Інструкція з впорядкування лісового фонду України	Проект організації та розвитку лісового господарства
Перетворення природних лісів на плантації або на землі, не пов'язані з веденням лісового господарства (Критерій 6.9)	Інструкція з впорядкування лісового фонду України	Проект організації та розвитку лісового господарства

Категорії 1-4 особливих цінностей для збереження, визначені згідно з Критерієм 9.1 та ефективність вжитих заходів з їх збереження та/або відновлення.	Про затвердження ознак особливо цінних для збереження лісів (ОЦЗЛ), їх визначення, охорону і моніторинг	Задокументовані результати оцінювання: стану ОЦЗ (в т.ч. ОЦЗТ, від яких вони залежать), ефективності заходів, виконаних на ОЦЗТ.
Рівень забруднення одиниці господарювання радіонуклідами.	Рекомендації по веденню лісового господарства в умовах радіоактивного забруднення	Карти рівнів радіаційного забруднення
Природній стан та структура популяцій НДЛП (якщо	Рішення Черкаської обласної державної	Звіт про відтворення та захист лісів №-3 лг

7.2 Періодичність

В залежності від видів запроектованих заходів та строків на їх виконання, моніторинг результатів можна проводити кожного місяця, кварталу та півріччя основуючись на показники підтверджені місячними звітами.

7.3 Показники

Структура системи моніторингу повинна включати наступні показники:

- екологічні показники – стан лісів, біорізноманіття, природне поновлення, санітарний стан, наявність інвазійних видів, стан водних ресурсів та інші (перелік санітарних заходів та стан їх реалізації; відомість природнього поновлення при оформленні матеріалів відводів на суцільні рубки; кількість спожитої води для технічних робіт по вирощуванню посадкового матеріалу);
- виробничі показники – обсяги лісозаготівлі, лісовідновлення та лісорозведення, площі рубок, використання недеревних ресурсів, ефективність протипожежних заходів, приживлюваність лісових культур та інші (книга обліку рубок, книга лісових культур, місячні звіти по об’ємах проведених робіт, книга реєстрації лісових пожеж, книга чергового у пожежонебезпечний період, інвентаризація лісових культур та інше);
- соціально-економічні показники – працевлаштування місцевого населення, створення доданої вартості на місцевому рівні відповідно до масштабу, інтенсивності та ризику, залучення місцевих громад тощо (проведення оглядів насаджень для планування лісогосподарського заходу, штатна чисельність працівників у надлісництві)

7.4 Документування результатів, у тому числі картування

З документацією, результатами моніторингу можна ознайомитись безпосередньо за відповідним запитом до надлісництва та на дошці оголошень в адмінприміщенні надлісництва. Планово-картографічні матеріали для плану лісоуправління додаються (Додаток 1).

8. Соціальні аспекти

8.1 Права працівників, гігієна та безпеки праці, гендерна рівність

Права працівників, гігієни та безпеки праці, гендерної рівності на підприємстві повністю гарантуються та виконуються на підставі основних наступних документів:

- Конституції України,
- Статуту підприємства,
- Колективного договору,
- Галузевої угоди,
- Штатного розпису,
- Посадових інструкцій,
- Положення про службу ОП,
- Конвенції МОП про працю, ратифікованих Україною (№ 29; 87; 98; 100; 105; 111; 138; 182;)

Надлісництво підтримує принципи та права на працю, визначені в Декларації МОП про основні принципи і права на працю які базуються на восьми основних Конвенціях МОП про працю. Підприємство сприяє гендерній рівності у працевлаштуванні, в можливостях навчання, укладанні угод, в процесах залученості до господарської діяльності, жінки та чоловіки працюють на однакових умовах, отримують однакову заробітну плату за однаково виконану роботу. Облікова кількість штатних працівників на 01.01.2025 року становить 175 чоловіків та 11 жінок. На підприємстві розроблена програма конфіденційних та ефективних заходів для сповіщення про сексуальні домагання і дискримінацію за гендерними ознаками, сімейним станом, батьківством або сексуальною орієнтацією та їх усунення.

Дитяча праця – це форма експлуатації, яка є порушенням прав людини. Дитяча праця порушує фізичний, соціальний, психічний, психологічний та духовний розвиток дитини.

Надлісництво у своїй діяльності не використовує та не підтримує використання праці дітей, які не досягли встановленого законодавством мінімального віку, з якого допускається прийняття на роботу.

Забороняє найгірші форми дитячої праці:

а) усі форми рабства або практику, подібну до рабства, як наприклад, продаж дітей та торгівля ними, боргова кабала та кріпосна залежність, а також примусова чи обов'язкова праця, включаючи примусове чи обов'язкове вербування дітей для використання їх у збройних конфліктах;

б) використання, вербування або пропонування дитини для заняття проституцією, виробництва порнографічної продукції чи для порнографічних вистав;

в) використання, вербування або пропонування дитини для незаконної діяльності, зокрема, для виробництва та продажу наркотиків, як це визначено у відповідних міжнародних договорах;

г) роботу, яка за своїм характером чи умовами, в яких вона виконується, може завдати шкоди здоров'ю, безпеці чи моральності дітей.

У надлісництві заборонено застосування праці дітей (осіб молодше 18 років) на: нічних роботах, надурочних роботах, роботах у вихідні дні, важких роботах, і на роботах зі шкідливими або небезпечним умовами праці, у тому числі на роботах з виробництва деревного вугілля, на роботах, пов’язані з підійманням і переміщенням речей, маса яких перевищує встановлені для них граничні норми відповідно до чинного законодавства.

Законодавчо в Україні заборонено прийняття на роботу осіб молодше 16 років. Мінімальний вік особи для працевлаштування до Корсунь-Шевченківського надлісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» становить 18 років.

Надлісництво не допускає випадків і не підтримує використання примусової праці, яка полягає у виконанні робіт чи наданні послуг під загрозою застосування насильства чи покарання або будь-яких інших форм примусу, унаслідок обману, шахрайства, зловживання владою, під загрозою доносу в органи влади, а також з метою забезпечення погашення боргу, на кабальних чи рабських умовах. Крім того, не допускається використання праці осіб, які стали предметом торгівлі. Одночасно гарантує, що під час прийняття на роботу не вимагає від потенційних працівників жодних застав (коштів, майна, документів) чи зборів, грошової винагороди за працевлаштування.

У надлісництві забороняється забирати й утримувати посвідчення особи працівників (зокрема паспорти, водійські посвідчення, тощо) або знищувати, приховувати, конфісковувати чи в інший спосіб обмежувати чи забороняти доступ працівників до таких документів.

Працівникам надлісництва гарантовано право залишати свої робочі місця після закінчення робочого дня, вільно пересуватися в межах відведених ним робочих зон у робочий час, у тому числі мати доступ до питної води та туалету, душу, доступ до медичної допомоги, а також дозволено залишати об'єкт для прийому їжі.

За всі виконані роботи працівникам повинна виплачуватись заробітна плата, яка перераховується безпосередньо працівникам, без будь-яких посередників.

Усі умови працевлаштування повинні бути викладені у трудовому договорі та добровільно погоджені працівниками до початку роботи. Договори не можуть бути змінені в односторонньому порядку після їх підписання з метою надання працівникам менш вигідних заробітних плат, пільг та (або) умов праці.

Всім працівникам має бути дозволено звільнитися або розірвати трудовий договір відповідно до умов трудового договору та національних нормативних актів.

Надлісництво забезпечує відсутність дискримінації (будь-яке розрізнення, недопущення або перевага) в усіх аспектах працевлаштування, праці та занять за будь-якою з ознак: раси, кольору шкіри, мови, політичних, релігійних та інших переконань, статі, гендерної ідентичності, сексуальної

орієнтації, етнічного, соціального та іноземного походження, віку, стану здоров'я, підозри чи наявності захворювання на ВІЛ/СНІД , інвалідності, сімейного та майнового стану, місця проживання, членства у професійній спілці чи іншому об'єднанні громадян, участі у страйку, звернення або наміру звернення до суду чи інших органів за захистом своїх прав або надання підтримки іншим працівникам у захисті їх прав, повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, та ін.

Беручи до уваги норму позитивних дій, у ситуації вибору з двох кандидаток/тів на посаду, які продемонстрували однакові знання та вміння, обирається та особа, яка належить до статі, що менше представлена у надлісництві на даний момент. Прагнучи забезпечити різноманіття за іншими ознаками, у випадку вибору з двох кандидаток/тів на посаду, які продемонстрували однакові знання та вміння, обирається та особа, яка належить до вразливих категорій населення, яка зазнає дискримінації в суспільстві на підставі гендерної ідентичності, етнічної приналежності, інвалідності тощо.

У надлісництві з розумінням ставляться до прагнення своїх працівників бути добре обізнаними виборцями, брати участь у політичному процесі, тому не забороняється участь працівників у політичній діяльності в неробочий час. Політичні переконання та партійна належність працівників не можуть бути підставою для догани або звільнення, якщо вони не суперечать чинному українському законодавству.

Працівницям та працівникам забезпечується справедлива заробітна плата, встановлюються однакові ставки оплати робочих годин за рівноцінну працю незалежно від статі. Забезпечуються рівні умови при працевлаштуванні працівників: жодні особисті чинники співробітника, які не стосуються роботи, не можуть братися до уваги при ухваленні рішень про працевлаштуванні чи переведення на іншу посаду, оскільки це вважатиметься дискримінацією.

У разі виникнення необхідності в створенні оголошення щодо пошуку працівників на вакантні посади, при описі вакансій надлісництво не вказуватиме вимоги, які можуть послужити приводом для дискримінації кандидатів: вік, стать, зовнішній вигляд тощо. На особисті характеристики можна посилатися лише в тому випадку, якщо вони є невід'ємними вимогами роботи.

Під час приймання працівника на роботу забороняється вимагати дані щодо стану здоров'я претендентів крім тих, що необхідні для виконання роботи. Зокрема:

- забороняється використовувати тести на вагітність як умову прийому на роботу або продовження роботи, за винятком тих обмежених ситуацій, коли ця робота заборонена або обмежена для вагітних жінок згідно із законодавством;
- забороняється вимагати дані щодо проходження тестування на інфекційні хвороби крім випадків, коли професійні вимоги до даної роботи включають відсутність хвороби і це передбачено законодавством;
- забороняється вимагати проходження тестування на ВІЛ/СНІД як умову прийому на роботу або продовження роботи.

На підприємстві забезпечуються рівні умови праці, включаючи час роботи, час відпочинку, відпустки, заходи з безпеки праці, можливості користування обладнанням та інструментами, без будь-якої дискримінації.

Рішення про звільнення працівника повинно відповідати підставам, переліченим у законодавстві, та не повинні мати дискримінаційного упередження. Корсунь-Шевченківське надлісництво зобов'язується ніколи не звільняти або погрожувати звільненням працівника на підставі вагітності, сімейного стану чи тимчасової відсутності на роботі через хворобу чи травму. Аналогічні підходи застосовуються Корсунь-Шевченківським надлісництвом Філії «Центральний лісовий офіс» ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ» під час виходу працівників на пенсію. Жінкам, які досягли пенсійного віку, мають змогу продовжувати працювати нарівні з чоловіками, якщо вони цього бажають.

Для забезпечення продуктивного робочого середовища забороняється:

- будь-який вид насильства, переслідування, чи залякування, чи то фізичне, сексуальне, словесне чи невербальне;
- перешкоджання захисту материнства, забезпечуватиметься застосування необхідних заходів для вагітних жінок та матерів новонароджених, включаючи можливості застосування гнучкого режиму робочого часу, надання перерв та інших можливостей для забезпечення грудного годування. У разі виникнення обставин, сприятиме батькам у реалізації принципів відповідального батьківства, надаючи їм, за їх зверненням, відпустку по догляду за дитиною або лікарняний відповідно до законодавства.
- дискримінаційні (сексистські, ксенофобні та інші) висловлювання (які містять образливі, принижуючи твердження);
- утиски – небажана для особи та/або групи осіб поведінка, метою або наслідком якої є приниження їх людської гідності за певними ознаками або створення стосовно такої особи чи групи осіб напруженої, ворожої, образливої або зневажливої атмосфери.
- мова ненависті – висловлювання, що містять образи, погрози чи заклики до насильства щодо певних груп на підставі ознак раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, місця проживання, етнічного та соціального статусу, інвалідності, громадянства, сімейного та майнового стану, гендерної ідентичності, мовних або інших ознак.

На виробництві підтримується право своїх працівників на свободу зібрань та діючого права на проведення колективних перемовин, і мирні зібрання (включно з правом утримуватися від таких дій) згідно з чинним законодавством. Усі працівники є членами профспілкової організації, яка вільно створена у ДП «Ліси України», є законним представником трудового колективу і представляє їхні інтереси як найманих працівників. Жоден співробітник через це не піддається погрозам, утискам чи переслідуванням при мирному здійсненні цих прав. У свою чергу надлісництво не втручається у діяльність обраних представників трудового колективу, профспілок, їх організацій та об'єднань, яке може призвести до обмеження прав профспілок, а також не перешкоджає законному здійсненню їхньої статутної діяльності.

Працівник або працівниця, яка має підстави вважати, що проти неї вчинено дії іншим працівником, або яка була свідком вчинення таких дій стосовно іншого працівника, які мають прояви порушення основних прав та свобод працівників у сфері працевлаштування та занять, включно з порушенням у сфері дитячої праці, примусової та обов'язкової праці, рівних можливостей та заборони дискримінації у сфері праці та занять, щодо свободи зібрань та діючого права на колективні перемовини, має право подати усну або письмову скаргу надлісництву.

Про результати розгляду скарги по суті, остаточне рішення щодо її обґрунтованості чи необґрунтованості та вжиті заходи сторону-скаржника необхідно повідомити у двотижневий термін після її надходження в письмовому вигляді.

Якщо сторона-скаржник або звинувачувана сторона не задоволена прийнятим рішенням, кожна зі сторін має право вимагати перегляду ухваленого рішення.

Підприємство дотримується правил гігієни праці та безпеки праці для захисту працівників від професійних загроз безпеці та здоров'ю, здійснюється внутрішній контроль дотримання правил з охорони праці та техніки безпеки.

8.2 Охорона праці

Робота служби охорони праці філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» здійснюється відповідно до плану роботи та графіків обстежень, затверджених наказом директора філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України».

Відділ охорони праці та цивільного захисту здійснює перевірки з питань охорони праці у Вінницькому, Гайсинському, Жмеринському, Тульчинському, Оникіївскому, Чорноліському, Звенигородському, Корсунь-Шевченківському, Черкаському та Чигиринському надлісництвах філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України», а також у структурних підрозділах, що знаходяться в їхньому складі. Служба охорони праці взаємодіє з іншими структурними підрозділами, службами, фахівцями підприємства та представниками профспілки.

Служба охорони праці в філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» функціонує у складі: начальника Відділу з охорони праці та цивільного захисту (керівник служби охорони праці) та провідних інженерів з охорони праці Відділу з охорони праці та цивільного захисту, які підпорядковуються директору філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України». За кожним надлісництвом закріплений окремий інженер з охорони праці. В своїй діяльності працівники керуються законодавством України, нормативно-правовими актами з охорони праці, колективним договором та актами з охорони праці, що діють в межах філії «Центральний лісовий офіс» та ДП «Ліси України».

Інженерний персонал служби охорони праці здійснює контроль за:

-виконанням заходів, передбачених програмами, планами щодо поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, колективним договором та заходами, спрямованими на усунення причин нещасних випадків і професійних захворювань та аварій на виробництві;

- проведення ідентифікації та декларуванням безпеки об’єктів підвищеної небезпеки;

- наявністю в структурних підрозділах інструкцій з охорони праці згідно з переліком професій, посад і видів робіт, своєчасним внесенням в них змін;

-своєчасним проведенням необхідних випробувань і технічних оглядів устаткування;

-станом запобіжних і захисних пристроїв, вентиляційних систем;

-своєчасним проведенням навчання з питань охорони праці, всіх видів інструктажу з охорони праці;

-забезпеченням працівників відповідно до законодавства спецодягом, спецвзуттям та іншими засобами індивідуального і колективного захисту, мийними та знешкоджувальними засобами;

-санітарно-гігієнічними і санітарно-побутовими умовами працівників згідно з нормативно-правовими актами;

-своєчасним і правильним наданням працівникам пільг і компенсацій за важкі та шкідливі умови праці, забезпеченням їх лікувально-профілактичним харчуванням, молоком або рівноцінним йому харчовими продуктами, газованою солоною водою, наданням оплачуваних перерв санітарно-оздоровчого призначення тощо відповідно до вимог законодавства та колективного договору;

-утриманням у належному безпечному стані території філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України», внутрішніх доріг та пішохідних доріжок;

-організацією робочих місць у відповідності з нормативно-правовими актами з охорони праці;

-використанням цільових коштів, виділених для виконання комплексних заходів для досягнення встановлених нормативів та підвищення існуючого рівня охорони праці;

-застосуванням праці жінок, інвалідів і осіб, які молодші 18 років, відповідно до законодавства;

-виконанням приписів посадових осіб органів державного нагляду за охороною праці та подання страхового експерта з охорони праці;

-проведенням попередніх (під час прийняття на роботу) і періодичних (протягом трудової діяльності) медичних оглядів працівників, зайнятих на важких роботах, роботах із шкідливими чи небезпечними умовами праці, або таких, де є потреба у професійному доборі, щорічних обов'язкових медичних оглядів осіб віком до 21 року.

Охорона праці у надлісництві вибудувана на «Мінімальних вимогах щодо безпеки і здоров’я на роботі працівників лісового господарства та під час виконання робіт із зеленими насадженнями» затверджених Наказом Міністерства економіки України 27 листопада 2023 року за № 17953 і зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 13 грудня 2023 року за №

2167/41223. Роботи повинні проводитись відповідно до технологічних процесів, розроблених інструкцій з безпечного виконання робіт після проведених належних інструктажів.

Забезпеченість працівників захисним одягом та індивідуальними засобами захисту базується на результатах оцінки ризиків, з урахуванням НПАОП 02.0-3.04.-18 «Норми безплатної видачі спеціального одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту для працівників лісового господарства» та наказу Міністерства соціальної політики України від 29 листопада 2018 року № 1804 «Про затвердження Мінімальних вимог безпеки і охорони здоров'я при використанні працівниками засобів індивідуального захисту на робочому місці».

Проведення перевірок, аудитів, розслідувань нещасних випадків та профзахворювань проводиться відділом охорони праці відповідно до «Положення про Службу охорони праці філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України»». Контроль техніки безпеки при виконанні лісогосподарських заходів проводить керівник зазначених робіт, або структурного підрозділу.

Під час роз'яснення правил безпеки при проведенні лісосічних робіт було звернено особливу увагу, що саме до даних робіт допускаються особи, які пройшли медичне обстеження та мають допуск на виконання цих робіт. Перед початком роботи всі працівники повинні бути проінструктовані щодо характеру та заходів безпеки поводження на об'єкті, де мають відбуватися роботи. Було акцентовано увагу, що перед початком робіт обов'язково повинні проводитись превентивні заходи на підприємстві.

У надлісництві великий перелік робіт з підвищеною небезпекою, для проведення яких забезпечується щорічне навчання і щорічна перевірка знань з питань охорони праці та видаються відповідні дозвільні документи, а саме: вантажно-розвантажувальні роботи, обслуговування та ремонт елементів підвіски автомобілів, підйомників на автомобілях-самоскидах, лісосічні роботи, трелювання, транспортування лісу, тощо.

У надлісництві всі технологічні процеси та види робіт мають виконуватись при безпосередньому дотриманні інструкцій з питань охорони праці та карт технологічного процесу та постійному контролі і моніторингу дотримання трудової та виробничої дисципліни працівниками підприємства.

8.3 Взаємодія з громадами

Зона діяльності підприємства розташована на території 14 місцевих громад (Бобрицька ОТГ, Канівська ОТГ, Степанецька ОТГ, Мошнівська ОТГ, Набутівська ОТГ, Корсунь-Шевченківська ОТГ, Селищенська ОТГ, Стеблівська ОТГ, Шевченківська ОТГ, Звенигородська ОТГ, Лисянська ОТГ, Бужанська ОТГ, Виноградська ОТГ, Водяницька ОТГ). Шляхом залучення цих громад, встановлено їхні права на землеволодіння, на доступ та використання лісових ресурсів та послуг екосистем, їхні звичаєві права та законні права і обов'язки, які застосовуються в межах одиниці господарювання.

Фінансовим планом підприємства передбачено сплату всіх видів податків та рент відповідно до податкового законодавства.

Для розповсюдження результатів усіх культурно доречних заходів по кожному конкретному питанню застосовується метод листування із громадами. Надлісництво повідомляє громаду надсилаючи листи з необхідною інформацією. Якщо у встановлений термін не надходить відповідь по даних питаннях, або у разі, якщо відповідь не була надана – підприємство вважатиме, що громада згідна із висновками зробленими фахівцями підприємства. У випадку надходження відповіді на ті чи інші питання від громади– підприємство по порушеному питанню організовує проведення зустрічей, зборів, нарад, засідань, або одразу враховує надану інформацію у плануванні подальшої діяльності.

8.4 Вирішення конфліктів

Громадяни України та особи, які не є громадянами України, але законно знаходяться на її території, мають право звернутися до надлісництва із зауваженнями, скаргами, пропозиціями, заявами, клопотаннями, що стосуються його діяльності.

Під зверненням громадян слід розуміти викладені в письмовій або усній формі пропозиції (зауваження), заяви (Клопотання) і скарги.

Пропозиція (зауваження) – звернення громадян, де висловлюються порада, рекомендація щодо діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування, депутатів усіх рівнів, посадових осіб, а також висловлюються думки щодо врегулювання суспільних відносин та умов життя громадян, вдосконалення правової основи державного і громадського життя, соціально-культурної та інших сфер діяльності держави і суспільства.

Заява (клопотання) – звернення громадян із проханням про сприяння реалізації закріплених Конституцією та чинним законодавством їх прав та інтересів або повідомлення про порушення чинного законодавства чи недоліки в діяльності підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, народних депутатів України, депутатів місцевих рад, посадових осіб, а також висловлення думки щодо поліпшення їх діяльності. Клопотання – письмове звернення з проханням про визнання за особою відповідного статусу, прав чи свобод, тощо.

Скарга – звернення з вимогою про поновлення прав і захист законних інтересів громадян порушених діями (безпідставно), рішенням державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, об’єднань громадян, посадових осіб.

Звернення може бути подано окремою особою (індивідуальне) або групою осіб (колективне) як у письмовій, так і усній формі.

Усне звернення викладається громадянином на особистому прийомі або за допомогою засобів телефонного зв'язку та записується (реєструється) посадовою особою.

Письмове звернення надсилається поштою або передається

громадянином чи через уповноважену ним особу, повноваження якої оформлені відповідно до законодавства. Письмове звернення також може бути надіслане з використанням мережі Інтернет, засобів електронного зв'язку (електронне звернення).

У зверненні має бути зазначено прізвище, ім'я, по батькові, місце проживання громадянина, викладено суть порушеного питання, зауваження, пропозиції, заяви чи скарги, прохання чи вимоги. Письмове звернення повинно бути підписано заявником (заявниками) із зазначенням дати. В електронному зверненні також має бути зазначено електронну поштову адресу, на яку заявнику може бути надіслано відповідь, або відомості про інші засоби зв'язку з ним. Застосування електронного цифрового підпису при надсиланні електронного звернення не вимагається.

Звернення, оформлене без дотримання зазначених вимог, повертається заявнику з відповідними роз'ясненнями не пізніше як через десять днів від дня його надходження.

Звернення, оформлені належним чином і подані у встановленому порядку, підлягають обов'язковому прийняттю та розгляду. Забороняється відмова в прийнятті та розгляді звернення з посиланням на політичні погляди, партійну належність, стать, вік, віросповідання, національність громадянина, незнання мови звернення.

Якщо питання, порушені в одержаному зверненні, не входять до повноважень надлісництва, воно в термін не більше п'яти днів пересилається ними за належністю відповідному органу чи посадовій особі, про що повідомляється громадянину, який подав звернення. У разі якщо звернення не містить даних, необхідних для прийняття обґрунтованого рішення органом чи посадовою особою, воно в той же термін повертається громадянину з відповідними роз'ясненнями.

Забороняється направляти скарги громадян для розгляду тим органам або посадовим особам, дії чи рішення яких оскаржуються.

Письмове звернення без зазначення місця проживання, не підписане автором (авторами), а також таке, з якого неможливо встановити авторство, визнається анонімним і розгляду не підлягає. Не розглядаються повторні звернення від одного і того ж громадянина з одного і того ж питання, якщо перше вирішено по суті та звернення осіб, визнаних судом недієздатними. Рішення про припинення розгляду такого звернення приймає керівник надлісництва, про що повідомляється особі, яка подала звернення.

Керівник надлісництва зобов'язаний розглянути пропозиції (зауваження) та повідомити громадянина про результати розгляду. Пропозиції (зауваження) Героїв Радянського Союзу, Героїв Соціалістичної Праці, осіб з інвалідністю внаслідок війни розглядаються в першочерговому порядку.

Підприємство зобов'язане об'єктивно і вчасно розглядати заяви (клопотання), перевіряти викладені в них факти, приймати рішення відповідно до чинного законодавства і забезпечувати їх виконання, повідомляти громадян про наслідки розгляду заяв (клопотань). Заяви (клопотання) Героїв Радянського

Союзу, Героїв Соціалістичної Праці, осіб з інвалідністю внаслідок війни розглядаються першочерговому порядку.

Відповідь за результатами розгляду заяв (клопотань) в обов’язковому порядку дається тим органом, який отримав ці заяви і до компетенції якого входить вирішення порушених у заявах (клопотаннях) питань, за підписом керівника або особи, яка виконує його обов'язки.

Рішення про відмову в задоволенні вимог, викладених у заяві (клопотанні), доводиться до відома громадянина в письмовій формі з посиланням на Закон і викладенням мотивів відмови, а також із роз'ясненням порядку оскарження прийнятого рішення.

Скарга на дії надлісництва (посадових осіб) подається у порядку підлеглості вищому органу або посадовій особі, що не позбавляє громадянина права звернутися до суду відповідно до чинного законодавства, а в разі відсутності такого органу або незгоди громадянина з прийнятим за скаргою рішенням – безпосередньо до суду.

Скарги Героїв Радянського Союзу, Героїв Соціалістичної Праці, осіб з інвалідністю внаслідок війни розглядаються в першочерговому порядку.

Скарга в інтересах громадянина за його уповноваженням, оформленим у встановленому законом порядку, може бути подана іншою особою, трудовим колективом або організацією, яка здійснює правозахисну діяльність. До скарги додаються наявні у громадянина рішення або копії рішень, які приймалися за його зверненням раніше, а також інші документи, необхідні для розгляду скарги, які після її розгляду повертаються громадянину.

Скарга на рішення, що оскаржувалось, може бути подана до органу або посадовій особі вищого рівня протягом одного року з моменту його прийняття, але не пізніше одного місяця з часу ознайомлення громадянина з прийнятим рішенням. Скарги, подані з порушенням зазначеного терміну, не розглядаються. Пропущений з поважної причини термін може бути поновлений.

Рішення вищого органу, який розглядав скаргу, в разі незгоди з ним громадянина може бути оскаржено до суду в термін, передбачений законодавством України.

Громадянин, який звернувся із заявою чи скаргою, має право:

- особисто викласти аргументи особі, що перевіряла заяву чи скаргу, та брати участь у перевірці поданої скарги чи заяви;
- знайомитися з матеріалами перевірки;
- подавати додаткові матеріали або наполягати на їх запиті;
- бути присутнім при розгляді заяви чи скарги;
- користуватися послугами адвоката або представника трудового колективу, організації, яка здійснює правозахисну функцію, оформивши це уповноваження у встановленому законом порядку;
- одержати письмову відповідь про результати розгляду заяви чи скарги;
- висловлювати усно або письмово вимогу щодо дотримання таємниці розгляду заяви чи скарги;
- вимагати відшкодування збитків, якщо вони стали результатом порушень

встановленого порядку розгляду звернень.

Надлісництво в межах своїх повноважень зобов’язане:

- об’єктивно, всебічно і вчасно перевіряти заяви чи скарги;
- у разі прийняття рішення про обмеження доступу громадянина до відповідної інформації при розгляді заяви чи скарги скласти про це мотивовану відповідь;
- на прохання громадянина запрошувати його на засідання відповідного органу (комісії), що розглядає його заяву чи скаргу;
- скасовувати або змінювати оскаржувані рішення у випадках, передбачених законодавством України, якщо вони не відповідають закону або іншим нормативним актам, невідкладно вживати заходів до припинення неправомірних дій, виявляти, усувати причини та умови, які сприяли порушенням;
- забезпечувати поновлення порушених прав, реальне виконання прийнятих у зв’язку з заявою чи скаргою рішень;
- вживати заходів щодо відшкодування у встановленому законом порядку матеріальних збитків, якщо їх було завдано громадянину в результаті ущемлення його прав чи законних інтересів;
- вирішувати питання про відповідальність осіб, з вини яких було допущено порушення, а також на прохання громадянина не пізніше як у місячний термін довести прийняте рішення до відома органу місцевого самоврядування, трудового колективу чи об’єднання громадян за місцем проживання громадянина;
- у разі визнання заяви чи скарги необґрунтованою, роз’яснити порядок оскарження прийнятого за нею рішення;
- письмово повідомляти громадянина про результати перевірки заяви чи скарги і суть прийнятого рішення;
- не допускати безпідставної передачі розгляду заяв чи скарг іншим органам;

Звернення розглядаються і вирішуються у термін не більше одного місяця від дня їх надходження, а ті, які не потребують додаткового вивчення, – невідкладно, але не пізніше п’ятнадцяти днів від дня їх отримання. Якщо в місячний термін вирішити порушені у зверненні питання неможливо, керівник надлісництва або його заступник встановлюють необхідний термін для його розгляду, про що повідомляється особі, яка подала звернення. При цьому загальний термін вирішення питань, порушених у зверненні, не може перевищувати сорока п’яти днів.

На обґрунтовану письмову вимогу громадянина термін розгляду може бути скорочено від встановленого терміну.

Розгляд звернення громадян проводиться не стягуючи плати.

У випадку існування спорів, що розглядаються в судовому порядку, щодо права користування земельними ділянками, господарська діяльність на момент врегулювання такого спору підприємством на спірній земельній ділянці не проводиться. У випадку виникнення нових спорів з земельних питань (користування земельними ділянками, ін.), підприємство зобов'язується

припинити господарську діяльність на спірній земельній ділянці до врегулювання таких спорів.

Громадянину на його вимогу і в порядку, встановленому чинним законодавством можуть бути відшкодовані моральні збитки, завдані неправомірними діями або рішеннями надлісництва чи посадової особи при розгляді скарги. Розмір відшкодування моральних (немайнових) збитків у грошовому виразі визначається судом.

Подання громадянином звернення, яке містить наклеп і образи, дискредитацію керівника та інших посадових осіб підприємства, заклики до розпалювання національної, расової, релігійної ворожнечі та інших дій, тягне за собою відповідальність, передбачену чинним законодавством.

Витрати, зроблені надлісництвом у зв'язку з перевіркою звернень, які містять завідомо неправдиві відомості, можуть бути стягнуті з громадянина за рішенням суду.

Начальник **Руслан ГНІЗДОВСЬКИЙ**

9. Додатки

З огляду на воєнну ситуацію та з метою забезпечення безпеки, топографічні, планово-картографічні матеріали та інші службові дані не розміщуються у відкритому доступі; копії вказаних матеріалів надаються виключно за письмовим зверненням до надлісництва та відповідно до чинного законодавств.